

En Joan Pau a "La Nostre Gent"

Les Festes de S'horta

Eleccions a "dies i Gloses"

**Col·legi Mare de Déu de Consolació
Gran Poster Central**

No doneu menjar als animals

dies i coses

Aquesta publicació
no té cap finalitat
lucrativa

Maig - Juny 91
Nº 23

Mn. Antoni Vadell, 2
07669 CALONGE
Preu: 200 Ptes.

CONSELL DE REDACCIÓ

Margalida Adrover
Bel Rigo
Maria Adrover
Jaume Valbona
Maties Adrover
Pep Estelrich
Jaume Julià
Guillem Roig

COLLABORADORS

Joan Grimalt
Marc Vallbona
Martina Ramis
Jaume Rigo
Toni Adrover
Jaume Binimelis
Jaume Serra
Sebastià Des Clos
Sebastià Bonet

Agraïm totes les
col.laboracions i els su-
port de qui s'anuncia a
les nostres planes i de
qui ens llegeix

DL 148-1988
IMPRIMEIX

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta
publicació expresen
únicament l'opinió
dels seus autors

CONTIGUT D'AQUEST NUMERO

Cronica	3
La Sala	4
Dies i Gloses	6
Colage	8
Conversa amb... L'amo en Miquel Marines	9
La Nostre Gent	
Joan Adrover Vadell	10
Mn. Alcover i les seves Rondalles	13
Els Vestits d'abans	15
"Toponímia de la costa de Felanitx"	18
Cinquagesma-91 S'Horta	19
Col·legi Públic Mare de Déu de Consolecio	21
Bicentenari de sa mort den Mozart	24
Viatge d'estudis Col·legi de Cala d'Or	26
L'ESPORT ES COSA BONA	
"La Vuelta-91"	28
Santanyi Campions	32
Xavi Julià Horrac	33
C.D. Alqueria un any més salvats	34
"EDU"	35
Flash Esportiu	36
El premi Príncep de Girona a Mallorca	40
Perill d'anar a mar	41
Humor	42
La Veu de la Terra	43

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

CRÒNICA

21- Abril- Es varen celebrar a Calonge les noces d'argent de l'amo en Tomeu Pep-ferrer i madò Maria de Can Roca. Es mateix dia a la plaça de Calonge es celebrava el ball de les sales, que com cada any va tenir molta participació. S'ha que dir que també va tenir molt bons sonadors, com Així Balla Manacor, Els sonadors de S'Alqueria i Els nostres sonadors calongins.

28- Maig- Bateig de la filla d'en Nadal i na Maria Antònia de cas Fidaver, na Maria del Mar.

1- Maig. Innauguració de les dutxes de la Casa de Cultura.

5- Maig- Va morir, l'amo en Tomeu Estelrich Cifre, de C'as Teixidor, a l'edat de 64 anys. Al cel sia.

6- Maig- Va morir Madò Francisca Mas Ferrer, de C'an Tanca, a l'edat de 78 anys. Al cel sia.

26- Maig- Comunions. Varen fer la seva Primera Comunió en Miquel Adrover de Sa Marina, En Toni Mas de Can Bassol i en Joan Andreu Rigo.

2- Juny- La 3ª Edat de Calonge i Cala d'Or va celebrar el seu 4 aniversari, el qual va tenir lloc a l'hotel Rocador a Cala D'Or. Després d'un dinar d'un bon arrós i porcella rostida, es va celebrar un bon ball. En el dinar hi havia totes les autoritats locals, així com els presidents d'associacions de la Tercera Edat de pobles veïns.

9- juny- El Poble de Calonge puja, com cada any, al puig de Sant Salvador fent peregrinació a la Mare de Déu d'aquest sagrat lloc.

**PERRUQUERIA
UNISEX**

OBERT DE DIMARTS A DIJOUS HORABAIXES
I DIVENDRES I DISSABTE TOT EL DIA

Tel. 65 82 20

Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyí)

FLOU
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

**HOMES
I
DONES**

**TRACTAMENT
D'ACNE JUVENIL**

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

Ajuntament de Santanyí

La Sala

RESUM DE L'ACTA DE LA SESSIÓ CELEBRADA DIA 29 D'ABRIL.

L'acta s'apravà amb els vots en contra de l'oposició municipal.

1- NOMANAMENT DEL PREGONER DE LES FESTES PATRONALS 1991.

Es va acordar per unanimitat la proposta del regidor de Cultura Marc Vallbona de nomenar a Jaume Oliver Jaume per fer de pregoner a les festes patronals d'enguany.

2- XIV CERTAMEN DE PINTURA.

Es varen aprovar per unanimitat les bases, convocatòria i nova dotació econòmica dels premis del XIV Certamen de Pintura Vila de Santanyí, essent aquests de 350.000 ptes. el primer premi i de 250.000 el segon.

3- ELECCIONS DELS MEMBRES DE LES MESES ELECTORALS PER LES ELECCIONS DE DIA 26 DE MAIG DE 1991.

Es va efectuar el soteig dels membres que compondran les 9 meses electorals que hi ha en aquest municipi, amb ocasió de les eleccions municipals i autonòmiques del dia 26 de maig.

4- RETOLS EN ELS CONTENIDORS DE FENS.

Es va acordar de fer uns rètols amb plaques de ferro galvanitzat amb el text següent "Per un municipi més net, col·labori, depositi el fens en bosses de plàstic i després de les 21 hores".

5- ASSUMPTES GENERALS.

El batle va donar compte del conveni firmat amb el Consell Insular de Mallorca per a la neteja del litoral amb dues barques que començaran dia

primer de juny.

Del conveni firmat amb la Conselleria de Cultura per la rehabilitació de façanes.

De l'escrit de la Caixa de Balears "Sa Nostra" per el que es concedeix en aquest ajuntament una subvenció de 1.000.000 de ptes per la adquisició d'una ambulància.

De la subvenció rebuda per la Conselleria adjunta a la Presidència per la adquisició d'una emisora per la Policia Municipal i finalment del recordatori rebut agraïnt el condol d'aquesta corporació per la mort de Francesc de Borja Moll.

6- PETICIO A INSERSO D'AJUDA PER A L'EQUIPAMENT DE LA RESIDENCIA DE SANTANYÍ.

Es va acordar per unanimitat sol·licitar a Insero una subvenció de 1.200.000 ptes per la adquisició dels estris de cuina per la cuina, menjador i local social de la residència de la 3ª Edat a Santanyí.

Tot seguit el grup municipal del CDS va presentar una sèrie de mocions de qüestions diverses, com la adquisició de llibres de text, local a Cala D'Or per jocs de saló pels joves del poble, seguretat viària, que no varen prosperar.

7- PRECS I PREGUNTES.

Miquel Vicens va exposar que en el carrer del Pontàs de Cala Santanyí s'estaven fent unes obres que perjudicaven les tombes prehistòriques que hi ha allà, i que estan catalogades per la Conselleria de Cultura. Es batle va dir que hi enviaria el celador d'obres i segons el que informi es notificarà a la Conselleria perquè instruesqui el corresponent expedient.

Pintures

D'or

Calonge

RESUM DE L'ACTA DE LA SESSIÓ ORDINÀRIA CELEBRADA DILLUNS DIA 27 DE MARÇ.

1- OFERTA DE FEINA I CONVOCATORIA DE NOVES PLACES A L'AJUNTAMENT.

Es varen aprovar les bases i la convocatòria de les places vacants a l'Ajuntament essent aquestes les següents:

- Una plaça d'Administratiu d'Administració General
- Una plaça de Sargent de la Policia Local
- Quatre places per Notificadors Conserjes
- Tres places d'Operaris Polivalents
- Una plaça per la neteja de les dependències municipals
- Una plaça d'Oficial d'Arxiu.

2- SOL·LICITUT D'AJUDA A LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA I PESCA.

A proposta del regidor Joan Cabrer, es va acordar sol·licitar a la Conselleria d'Agricultura subvencions pels agricultors d'aquest municipi pel tractament d'arbres fruiters.

3- CAMPANYA CONTRA ELS MOSCARDS.

Es va acordar per majoria la sol·licitud a la Conselleria d'Agricultura de la màxima subvenció possible perquè aquest Ajuntament pugui costejar les despeses de la companyia de lluita contra els moscards juntament amb els Ajuntaments de Campos i Ses Salines, i que serà a càrrec de l'Empresa Ecotrol S.A.

4- APROVACIÓ DE LA COMPTE D'ADMINISTRACIÓ DEL PATRIMONI MUNICIPAL 1990.

Es va aprovar l'esmentada compte corresponent a 1990 essent el seu resum el següent:

- Actiu 672.146.571 ptes.
- Passiu 105.794.911 ptes.
- Diferència 566.351.660 ptes.

ASUMPTES GENERALS.

El secretari va informar de que el Programa d'Inversions Culturals del C.I.M. havia inclòs l'obertura de l'Escola Municipal de Música, concedint unes ajudes de 3.541.950 ptes. el C.I.M. i 2.125.000 ptes el M.A.B.

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

Tel. 64 34 65

Porte Cari, 5
Cala Llonga

07660-CALA D'OR
Mallorca

Aigües

Sa Figuereta

Telèfon 65 78 18

CALONGE

**CRISTALERIA
PERELLO**

Carrer Palmer, 1

07630 CAMPOS

Telèf. 65 00 95

RESTAURANT

Ca'n Trompé

Avda. Bèlgica, 12

Telèfons 657341 - 643113

07660-CALA D'OR

Diec i Gloses

ELECCIONS

1

Torn a agafar ses missions amb s'ajuda de sa revista per passar un poc de llista a ses darreres eleccions.

VOTA

PER BÉ DE TOTS

26 DE MAIG

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

2

Perdó si result pesat amb s'escritura que faci cret - me que si en res me passat no és per mal intencional és perquè si no hi ha picat amb s'assumpte d'un glosat tots sabem que no te graci'.

3

Si amb això me som ficat no és per moure raons ni a ningú donar lliçons Déu me guard de tal pagat lo que està ben comprovat és que enguany qui ha guanyat ha estat ses abstencions..

4

Sa gent ja passa de tots es politics semblen iguals i amb paraules informals els envii aquests quatre mots.

5

Es Govern del Senyor Canyelles segueix a sa Comunitat i aquest pic ha agafat bé pes mànc ses esgrelles d'on vulgui ferà estelles amb majoria ha guanyat.

6

Sa metxa se l'hi banyà en el senyor Obrador té estil d'orador de bades fou capellà volguent a tot Calvià es nas s'hagué de tapar per no sentir sa pròpia olor de sa molta de brutor d'herència seva que hi ha.

8

Una incognita serà ara per el qui s'hi queda un lloc que per ell fou veda de cop haver-lo d'ordenar pens que mos toca esperar ja tendrem temps de jutjar però sort li vull desitjar en aquest senyor Fajeda.

9

S'eivicenc i es mahonés pens que estan curats d'espants esper siguin bastant grans per no importar dir-los res desitjar-los sort m'he permés a tots com a bons germans.

10

Es poble de Calvià "cuna" dels solialistes per un pel des cul ses llistes no se varen canviar pens que a pesar de guanyar no tothom degué alabar ses seves virtuts d'artistes.

11

Es poble de Manacor i que voldrien que fes el seu pacte de progrés fa temps que va fer es tró no esperen "algo" molt bò però es repetir allò no crec que ningú ho volgués.

7

Passant en es consistori a s'Ajuntament de Ciutat En Colau ha travelat amb sa seva propia història no falta tenir memòria per negar-li sa victòria aquí just ha xapussejat.

12

Es poble manacorí fa temps que anava bufat s'Ajuntament enfrontat i ple de clots el camí pel qui més haver de sentir és pel senyor Bernedí que fracassà a sanitat i es poble l'ha castigat a sols conceller no sortir.

13

A pesar de tenir majoria a Inca, el senyor Pons a de mester altres fonts per conservar s'alcaldia i amb això qui se fia l'hi poren fer s'atúmia "hasta" qui creu són més bons.

14

En es veinats campaners es Trenc no les ha afectat emperò les han privat d'edificar i fer carrers qualcún que parla demés ja diu que és millor estrangers que aquest betzum de Ciutat

15

Qui cerca comoditat no sempre "logra" es desig on de tant en tant trepig sembla que això ha passat comprovareu aviat que vos parl de Felanitx que solament per un esquig no queda fora de combat

19

Mig respàs jo he donat en es politics mallorquins ja que en es de més endins no n'estic gaire informat a pesar de tot m'he enterat que alguns no van massa fins

20

Poc exit tindrà a fira qui no conecta amb sa gent no tampoc un ajuntament amb consellers de cadira.

21

En Suarez i el seu partit estan a s'UVI o de dol s'ha amagat com un mussol sembla que està mal ferit tot fotut i empagait des càrrec ha dimittit feia temp que estava escrit que havia acabat es vol.

Partit Popular

UNIÓ MALLORQUINA

16

Perquè això de majoria es "algo" molt relatiu ja que sa gent amb motiu si no els agrada canviar perquè està fart de putaria veure gent que s'enriu.

17

Qualcú no el pod sofrir es normal en democràcia està bé que això passi i ningú ho ha d'impedir a pesar de tot no lluir el tornaren elegir no creuen que a Santanyí que es qui amb ell varen competir ningú millor que ell ho fassi.

18

Amb això de Mondragó sabem que molt l'han sonat però Don Cosme Pelat, a Santanyí no ha guaitat qui pugui amb so seu braó.

23

A on han pegat un crit i no per tots d'alegria a estat per s'alcaldia i comunitat de Madrid lo que per uns és confit pels altres és pulmonia.

24

No hi ha bo ni dolent es politics tots són iguals les compar a un a un dobler fals que crema ses mans de sa gent tots fent cara d'innocent augmenten es compte corrent de lo negre i de regals.

25

Senyors com que tots som grans aqueüll que pod s'espabili si des politics voleu auxili anau- hi es dia abans perquè en tenir es poder amb ses mans o et donen esquena o presidi.

26

No tot ha de succeir senyors com vos dic jo "algo" hi haurà de bò Déu vulga que sigui així s'humor mai ha de morir salut i sort de tot cor.

Joan Grimalt Roig.

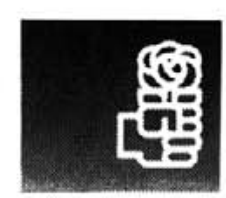

22

A ningú ha estranyat tothom ho veu molt normal lo democràtic social a morir estava comdenat fa temps que s'havia acabat tot es ble des seu fanal

Nacionalistes de Mallorca

Notícies del Doctor Carles Vallbona.

Al número 17 d'aquesta revista publicarem un article sobre el llinatge Vallbona, posat que aquest és un llinatge corrent al poble i que possiblement sigui Calonge el poble amb més vallbones per habitant. Parlarem en aquell article de gent important portadora d'aquest nom, i concretament parlarem de Carles Vallbona i Carbó, al qual havíem conegut a través de l'Enciclopèdia Catalana. Idò bé, el nostre amic Agustí, caladorer de primera hora,

coneix personalment aquest home de la ciència, del qual ja diguérem que era resident als EUA i que col·laborava amb la NASA. N'Agustí envià l'article al Dr. Carles Vallbona, i llavors ell ens parlà d'aquest conegut seu.

No fa gaire n'Agustí s'alegrà de trobar a "La Vanguardia" una notícia que feia menció del nomenament que s'havia fet al Dr Carles Vallbona com a "Professor Distinguit" pel Baylor College of Medicine de Houston (Texas). Tot d'una n'Agustí ens envià el retall de la notícia. Aquest institució mèdica ha otorgat per desena al llarg de la seva història aquest preuat títol a un parent llunyà dels Vallbones d'aquestes contredes, i ens n'alegram. Enhorabona Carles Vallbona, Salut, i que per molts d'anys es pugui comptar amb el seu treball i la seva inductable saviesa.

J.Vallbona

CARES D'AHIR

Aquesta fotografia correspon a l'entrega del premi, de la revista número 21, gentilesa de Modas Janine, a n'en Toni de Cas Senyor, que s'hen va dur un bons texans de la casa Grin's. La guanyadora del nº22 ha estat na Lorena Hernández Adrover, que va enviar 15 cartes amb la resposta correcta, sa veu que volia guanyar així com fos. Enhorabona a tots dos. Si qualcú vol patrocinar aquest concurs pel nº 24 per favor que es dirigeixqui a qualcú de la revista.

MOTO SPRINT   *Lloguer de cotxes
    *Canvi de moneda

Vespino AL i NCX
Vespa 125cc TS
Honda YUPY 90cc
Honda SHADOW 600cc
Mountain Byke MONTY

C/ Espalmador, n.º 66-3* - Tel.: (971) 659002 - Fax: (971) 659002.
 Servicio 24 h. Tel.: 28 13 13 - Ext. 2340 - 07760 Cala d'Or - MALLORCA - ESPAÑA

BOTIGA

CA'N POLLA

tel. 657045

Calonge

Conversa amb... L'amo en Miquel Marines

Aprofitant la celebració del 4art. aniversari de la "Associació de la tercera edat de Calonge i Cala d'Or", hem xerrat amb l'amo en Miquel Marines, president reelegit fa poc temps, d'aquesta associació. L'amo en Miquel es es cap davant d'aquesta associació que dia a dia dona diferents obccions als seus socis de tenir una vida més distreta i alegre, solen dir que ara quant s'arriba a la tercera edat se pot viatjar i disfrutar lo que abans no s'ha fet. Veurem com han anat evolucionant i que tenen preparat per aquest estiu.

-Com va sorgir aquesta idea de fundar la associació?
--Aquesta idea va sortir perquè vàrem veure que tots els pobles, enc que no fossin gaire grans, formaven associacions, i vàrem anar una vegada a fer una volta i mos varen dir "I a Calonge, si vosaltres voliu..." Els de S'Alqueria varen esser els que mos vàren animar. Mos varen dir que rebien unes 100.000 pessetes del Consell Insular per cada associació. "Es tant bo de fer, i a Calonge si vosaltres volieu i poguessiu ginyar a Cala d'Or". I així va sortir una miqueta la idea. Jo en vaig parlar amb en Marc i vàrem decidir fer una reunió per veure el parer del poble. En aquesta reunió vàrem xerrar de tot, més o menys, érem devers uns 70, i varen voler suposar que sí, que lis agradava aquesta idea. Trobàrem que ja so pagava bé, i vàrem fer una Junta Rectora, per demanar al Govern Civil tota la documentació, i més tard ens varen concedir l'Associació amb Cala d'Or, ja que els caladorers hi vengueren a bé. Vàrem començar amb 91 associats i al cap d'un any ja en vàrem tenir 191. Després hem anat seguint i seguint i avui ja hem fet el carnet número 227.

- Quin any era que vàreu començar?

-- Vàrem començar l'any 77

- Quines condicions s'han de tenir per fer-se socis?
-- Es molt fàcil. Han d'estar empadronats a Calonge i Cala d'Or

Aquí, com que eren poca gent, vàrem decidir dir-nos "Amics de la Tercera Edat de Calonge i Cala d'Or", i així tenguent més de 25 anys ja poden esser socis, i, a més, han de pertànyer a les parròquies de Calonge i Cala d'Or.

- Quina quota han de pagar cada any?

-- Vàrem posar la quota de mil pessetes, perquè els altres pobles de per aquí, com Santanyí i S'Alqueria, també les pagaven, i tothom hi va estar conforme i ja va estar feta l'Associació.

- Ara, fa poc, hi ha hagut eleccions, Quins membres formen la nova directiva?

-- Vàrem mirar si algú ho volia esser; vàrem

enviar, 15 dies abans, una carta a tots els Socis convocant aquestes eleccions, ja que als quatre anys es renova la meitat de la Junta. I surt el President, el tresorer i dos vocals i als sis anys, es renoven els qui havien quedat, el Vicepresident i els altres tres vocals. Com que no es va presentar cap candidatura nova, quan vàrem esser a la Assemblea General, demanàrem si hi havia algú que volgués sortir encara hi érem a temps. Jo deia que per anar bé hi hauriem d'estar un any per hom, perquè hi ha moltes cosetes que pareixen una cosa i són unes altres. No hi va haver manera. Llavors N' Alonso, que era el Vicepresident, i no li pertocava sortir, va demanar que un es posàs en el seu lloc. Després de parlar-ne molt, va sortir Na Paca Sunyer, que va trobar que en aquest cas es presentaria en lloc seu. I ja vàrem tenir Vicepresidenta. Llavors en Tomeu de Sa Vinyota, va passar a ser vocal.

- Quines activitats teniu pensades d'ara per endavant?

-- Tenim pensat anar a Aguacity. Dia 8, estam convidats tots els Presidents per anar a la inauguració d'un nou menjador. Sempre mos han tractat molt bé i grans i petit hi fan molta de bulla. A l'estiu de ple no podem fer massa cosa, és el temps del turisme. El que sí feim es una gelatada, i és, sobre tot, per aquesta gent que no pot venir a les excursions, com que pagen sa quota. Cada any feim al menys una gelatada, xocolatada i bunyolada, gratis per tots els socis. I aquesta gent que no poden venir a les excursions, al menys aquí hi venen i no paguen res, i entre una cosa i l'altre empaten les mil pesetes, en cas de que es trobin en un estat que no pugui venir, lis duim un presentet a ca seva.

Esperam que cada any sigueu més els que formau aquesta associació i que pogueu gaudir tots, de tots els actes amb salud

MATIES A.

La nostra gent

JOAN ADROVER VADELL

A Calonge tots el coneixem pel nom de'n Joan Pau, o en Joan de Can Pau. Home senzill i franc que no coneix el que són pretencions. Això afegit a la seva sinceritat i a la seva humanitat, fa que sempre hagi estat molt ben volgut per tots aquells que el coneixem. Si bé és veritat que a les coses serioses les sab prendre en sèrio, a l'hora de divertir-se i de fer una bona riulla no hi ha ningú que li guanyi. Juntament amb la seva esposa, na Miquela de Ca l'amo en Tòfol Roca, quan s'ho proposen saben ésser una de les parelles més alegres del poble. Tant lis és disfressar-se de nadó pels darrers dies com repartir confits per pàsqua en el cant de les sales.

En Joan és un home plaent, sab fer moltes castes de feina, i com que és servicial de tot, quasi sempre està sollicitat pels seus familiars i amics per ajudar-los. Tant si es tracta de tondre el xot gros com per empaltar una prunera de frare llarg, desxuiar un porc o fer una cantonada de paret seca, quasi totes les feines que surtin de per aquí li van bé i sempre troba temps per donar una ma al qui li demana.

Es una vetlada del mes de Maria i ens hem reunit per fer una conversadeta que més envat vos contarem. Ha estat una vetlada molt divertida, entre la seva dona, en Pau i na Margalida anavem de bromes i contavem eixides i creis-me que, a estones, quasi ens hem esbutzats de riure.

En Joan va néixer per la Mare de Déu del Pilar de l'any 1922, a les cases de Can Pau, precisament dins la mateixa habitació allà on havia nascut el seu pare, el ben recorda Antoni Pau. A ca seva eren quatre germans, dos mascles i dues famelles. Les germanes, una està casada a Can Corraler i viu a s'Horta, i l'altre casada a Son Ramón i viu a s'Alqueria Blanca. El seu germà Rafel va morir a la guerra del 36 cosa que fou motiu de que a Calonge li dedicassin un carrer.

Es en Joan qui parla:

-- "De nin vaig anar poc a escola, es meu mestre va

esser don Joan Alcina. De ben al.lot ja me feien fer feina. Als set anys ja junyia sa mula de ca nostra i com que jo era petit, per posar-li sa collera, havia de pujar damunt sa menjadora de sa païssa. Aquella mula nostra era molt nyica i mala d'anar en torn. Ses mules, si són filles d'una egua mallorquina solen esser bones, però si són d'egües forasteres de cada cent només en surt una de bona. Una vegada jo anava amb so carro amb aquesta mula junyida. Passàvem per un portell i sa mula anava atropelladeta, una roda des carro se va enganxar a sa barrera i es carro va quedar aturat en sec. Jo de sa fua que duia vaig botir de damunt es carro per damunt sa mula i vaig anar a caure entre es braç des carro i sa mula. A aquesta mula li deiem "Pastora" i era rossa. Se va fer coixa i la vàrem dur a Manacor per veure si la curarien, li vàren posar una espècie de guies pes turmell però no la varen curar."

-- "Després vàrem comprar una egua jove i per aregar-la també vàrem comprar una mula vella. Les feiem estirar des carro i de s'arada perquè s'egua s'avesàs a fer ses feines. Record que sa primera vegada que les vàrem posar en es carro. Havíem posat

un bastó de través a nes costat des braços des carro. Ses dues bísties estaven junyides una a devora d'altre. Quan vàrem dir arri, sa mula ho va entendre i va partir, però s'ègua jove, no sé si és perquè era forastera o perquè era sa primera vegada que la posaven en aquesta situació, sa questió és que no se va moure i, quan aquell bastó li va pegar per ses anques se va fer por i en va pegar de revinglades i coces. Una vegada aregada, aquesta egua va ésser molt bona i mos va donar molt de rendiment. Per un pagès tenir una bona bístia és molt important i arribes a estimar-la quasi tant com si fos una persona de sa família."

I en el cas d'en Joan degué ésser ben ver això de la estimació per les bísties, això es nota amb la seva manera de parlar-ne. Na Miquela, la seva esposa, diu que després d'haver tengut a ca seva aquella egua la se'n varen dur a vendre, aquell dia el plat del dinar va romandre ple a damunt la taula. En Joan, del disgust, no va tenir talent de res.

--"Aquella ègua tenia molta força. Quan feiem es safareix de Son Pelut, anàvem a cercar es ciment a Felanitx, a sa cimentera que hi havia a s'entrada per sa carretera de's Port. Un dia en aquesta cimentera no varen tenir ciment i me varen enviar a un altre que li deien "Cas Manacor". Allà jo vaig demanar 30 sacs de ciment que era lo que duia ses altres vegades, i que me pareixia que era un viatge que ja podia anar. A "Cas Manacor" no feien sacs, sinó que carregaven a "granel" i mesuraven amb caixons de fusta. Quan n'hagueren carregats una trentena i que a mi me pareixia que ja era un viatge com ets altres, aquells homes que carregaven me varen dir que per carregar lo que per ells eren 30 sacs, encara només estaven a la meitat. I com que a mi m'hauria de costar lo mateix me vaig dir a mi mateix: -Venga, ja ho veurem, si en ésser a ses costes s'ègua no puja ja empinaré es carro-. Me varen carregar es carro ben ple, tall de bandes. Partim cap a ca nostra, pes camí des Colcador de Sa Nuvia cap a Can Alou. Quan vàrem ésser en es començament de sa costa aspre, vaig deixar que s'ègua descansàs una estona. Des cap d'una estoneta partim amb aquella carretadota, jo en es costat intentava ajudar un poc, i s'ègua amb tot es coratge del món, rap-a-rap que amb ses potes feia botir es macs a 10 o 12 paces enfora, sa questió és que vàrem pujar tot es viatge, i sa valentia i es braó d'aquella egua va fer que pes mateix preu tenguessim més del doble de ciment."

I continuam parlant d'animals."

--"Quan era al.lot, a mi m'agradaven molt ses ovelles. Món pare cada any feia una armada d'anyelles i jo li demanava que quan fossin grasses les deixassin per fer una guarda d'ovelles. Ell per no contradir-me me deia que sí, que les deixariem i que feriem guarda d'ovelles. I ja me tens a mi tot il.lusionat pensant amb ses ovelles, ets anyellets, munyir i fer formatge. Me'n anava a cercar carxofers bords per collir herba de fer formatge, la secava i me'n cuidava de guardar-la ben guardada a fi de que a s'hora de fer formatge estàs a punt. Però, quan ses anyelles eren grosses món pare les venia i "adiós" guarda, ja podeu pensar quin era es meu disgust."

Molts de nosaltres, segurament no sabem que és això d'herba de fer formatge, li demanam que ens expliqui de què va això.

--Es carxofers, tant es de menjar com es bords, quan s'obren ses carxofes es converteixen en unes flors amb uns filets de color. Aquests filets se cullen, els posen en es sol perquè se sequin i quan es ben aixuta la guarden a dins un pot o una bossa fins que arribi s'hora d'emprar-la. A s'hora de fer es formatge se posa sa llet a dins una olla que solen tenir aposta, a dins un murter posen una quantitat d'herba d'aquesta, que perquè sigui blana abans ja havien posat en remull. A dins es murter se pica s'herba fins que fa una pasteta i llavors se mescla amb sa llet. Amb un bastó d'arbocer se remena ben remenat a fi de que quedi ben mesclat i se posa s'olla a sa calor. S'herba es sa que fa que se llet se pren i que en puguin fer formatge".

Va fer es servici militar a les afores de Ciutat i s'ho

passava la mar de bé. Allà també n'hi varen passar de ben sonades

--"Munziem una guarda de vaques i treiem una partida de gerres de llet. A dins una caldera grossa la bulliem per llavors dur-la-se'n a nes regiment, una vegada sa llet bullida i refredada, la colavem amb un colador gros i a dins es colador nos hi va quedar un moixot ben curt que s'havia bullit amb sa llet i que ja li havia caigut es pel. Noltros no vàrem dir res a ningú i a sa llet la se'n varen dur ben igual que ets altres dies. Mai he arribat a saber si aquell dia sa llet que se varen beure ets majors va esser més gustosa que ets altres dies."

Entre les feines que ha fet, te molta importància el temps que va picar a pous i també posar escales per entrar dins els mateixos.

--Per picar, moltes de vegades ho feiem de nit, o bé perquè hi havia altres feines i també perquè en aquell temps només teniem electricitat de vetlada i la necessitàvem sobretot quan ja havíem trobat aigua i encara volfem picar més. S'aigua, de tant en tant, l'havíem de treure. Quan feiem es pou nostro i ja érem endins, allà baix no hi havia aire per alenar. D'una vela de collir ametlles en vàrem fer un tub que anava de dalt a baix dins es pou es xigarros s'apagaven i es misto no s'encenia per falta d'oxigen. Quan es pous eren fondos no mos sentiem es de dalt amb sos de baix i per això teniem una cordeta i mos comunicàvem per senyes. Una estiradeta volia dir una cosa, dues estiradetes una altre i així."

--"Per posar ses escales, feiem una gàbia i jo m'hi posava a dedins i des de dalt m'anaven baixant i jo anava fent es forats dets escalons i els clavava. A sa nostra la vàrem posar de fusta, de barres d'ametller, totes clavades d'una en una, de banda a banda des pou per sa part curta. Ara a ses altres me pens que eren totes de ferro, que primer clavàvem es tros de dalt i quant això estava fort anàvem penjant ses troçades fins a baix. Que me'n recordi vaig posar ses dues des nostres pous, dues per en Tomeu de's Clòs, una de Can Roca, sa d'En Tomeu de Ca's Senyor, sa d'en Renqueta, i sa de Macià de s'Alzina. Sa feina dins un pou era mala de fer i perillosa, per això quasi ningú la volia fer. Però a mi no me costava i allà dins fa bon estar-hi mentres no caiguin pedres, perquè un

maquet com una avellana, si parteix de dalt quan arriba a baix ja du molt força. Una vegada me va caure una pedra com es puny a damunt s'espatlla i no me acubat mai però aquesta vegada vaig estar una bona estona que no sabia on era."

També anava a tondre per moltes cases.

--"Tonja a Son Isidro, a Can Esteve, a Cas Senyor, a Can Yellana, a Can Baltasar i a moltes cases més que me convidaven. Jo no m'he vist apurat per res mai, tot lo que m'he proposat ho he fet."

Entre les seves aficions destaca la caça.

--"Sempre m'ha agradat molt es caçar, però hi va haver molt de temps que tenia moltes feines i no podia caçar gaire; ara que ja estic jubilat ja me lleu més. Jo cas amb s'escopeta, així mateix tenc un parell de cans però no serveixen gaire."

La seva dona diu que fa tres o quatre anys, en Joan quasi va fer d'artista de cinema. Ell conta la feta.

--"No filmava ningú perquè lo que va passar no estava previst, però seria de veure. A Cala d'Or tallàvem un pi gros i perquè no caigués a damunt una casa que hi havia devora, vàrem fermar es pi amb una corda per estirar-lo. Quan es pi se va acabar de tallar, mos va guanyar, mos va prendre a sen revés i mos ne va dur volant que pareixíem com en "Tarzan" quan va d'un arbre a s'altre, només mos faltava sa monea per paréixer com a ses pel.lícules."

En Joan, com ha dit abans, ja està jubilat i ara ja pot gaudir un poc més de la bona vida, perquè la seva no ha estat fàcil, malalties pròpies i dels seus familiars de més aprop. Dos nins bessons que varen tenir, un va morir al primer dia i l'altre als sis mesos. Una vegada els fills surats, vingueren els nets i res de tot això l'hi ha fet minvar el seu coratge ni la seva entrega, tot el contrari, les adversitats l'han fet més fort i per ventura a hores d'ara és un dels homes més sencers del poble. Nosaltres ens alegrem d'haver tingut aquesta conversa amb ell i de poder-la oferir als nostres lectors. Al temps que agraïm a ne'n Joan la seva amabilitat, li desitjam a ell i a tota la seva família molts d'anys amb salut i benestar.

Marc Yallbona Adrover

Borja Moll fou qui millor va conèixer Mossèn Alcover i la seva obra. A aquestes planes ens parla de les conegudes rondalles de les quals tots en tenim algun exemplar a ca nostra, si no tenim la col·lecció cencera, recull que ha estat qualificat entesos com el millor aplec de contes populars del món, i que Mossèn Alcover va signar amb el pseudònim de "Jordi des Racó".

MOSSÈN ALCOVER I LES SEVES RONDALLES *

La figura de Mn. Antoni M. Alcover és una de les de més relleu dins la vida cultural de Mallorca. La seva extraordinària capacitat de treball va quedar acreditada en moltes activitats: unes pròpies del seu caràcter eclesiàstic, manifestades en els alts càrrecs que ocupà i en els escrits de tema religiós, quasi sempre polèmic; les altres, sortides del seu amor abrandat a la llengua i la literatura catalanes (donant a aquest adjectiu el sentit ample que ell li donava, no limitat al Principat de Catalunya sinó estès a totes les regions repoblades per gent que d'aquell procedia).

L'esforç més intens i més durador va ser el que dedicà a promoure, potenciar i defensar l'obra del Diccionari, però a més d'aquesta gran empresa de trenta anys d'estudis, de viatges i de lluites, es va dedicar amb constància a una tasca més reposada, divertida i agradable per a tothom: la redacció de les famoses rondalles que publicava amb el pseudònim d'«En Jordi des Racó».

Aquestes narracions s'havien transmès de pares a fills, d'àvies a nèts i de servents a senyorets, d'ençà que la nostra illa havia estat guanyada per la conquesta contra els musulmans. La transmissió havia estat purament oral per raons ben comprensibles: que la immensa majoria de la gent durant molts de segles era analfabeta, i que el principal terreny on se conservava la narrativa tradicional era la pagesia.

Essent molt jove —abans dels vint anys—, N'Antoni M. Alcover es va sentir atret poderosament per aquelles contarelles, llargues o curtes, de gran argument o simples anècdotes, però sempre vibrants

de ressons arcaïcs i espirejants de llenguatge pur i expressiu. Se les feia contar de gent pagesa o d'altres que les havien apreses de persones també relacionades amb l'ambient rural; després de prendre'n nota resumida, s'entretenia a posar-les per escrit, i en publicà un parell que foren molt ben acollides pels lletraferits. Allò el va animar a prosseguir la tasca, i aplicant-hi els seus escassos dies de vacances va anar formant a força d'anys, un aplec de gran extensió que ha arribat a omplir dues dotzenes de volums, dels quals s'han repetit les edicions fins a convertir-se en l'obra més popular i coneguda de tota la gent mallorquina.

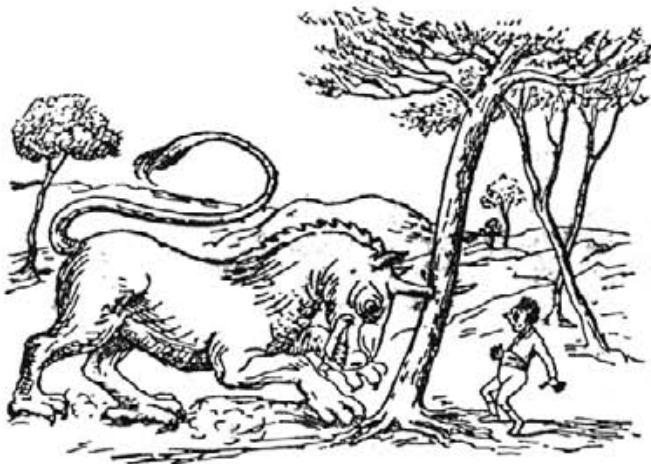
El secret d'aquest èxit radica principalment en l'habilitat amb què Mn. Alcover sabia manejar el llenguatge de la nostra pagesia. Va fer-se contar les rondalles en un temps en què la gent del camp encara parlava bé, amb molt pocs castellanismes i sense la temptació d'imitar la parla dels forasters o dels forasterejants. Hi havia també la circumstància d'ésser Mn. Alcover tan pagès com els mis-satges i les madones que li contaven les rondalles. Això li donava una gran autenticitat de llenguatge de la terra i li permeté encertar l'estil més apte per a reflectir en aquelles narracions l'esperit i les formes expressives de la ruralia.

Aqueixes formes d'expressió encara eren una realitat viva en aquells darrers anys del segle passat i en els primers decennis del present. No existia ni la invasió forastera ni la xerrameca cinematogràfica i televisiva que avui capgira el llenguatge dels mallorquins i fa que moltes paraules i locucions clàssiques de la nostra parla siguin oblidades. Així i tot, la gràcia i el valor estilístic de les rondalles alcoverines tenen encara avui prou virtut per a despertar l'interès i la simpatia de les generacions actuals.

Ara cal fer una observació important. El llenguatge i l'estil de les rondalles de Mn. Alcover són autènticament mallorquins, però la temàtica de tals narracions és, en gran part, d'origen extrainsular: ens ha vingut de temps molt antic i de regions remotes de l'Índia, d'Aràbia, d'Àfrica, d'Itàlia, d'Europa central.

Naturalment aquesta afirmació no és vàlida en certs casos en què el personatge de la rondalla és una persona mallorquina concreta, coneguda o recordada com a protagonista de la contarella. Els fets narrats en la sèrie de rondalles referents a En Tià de sa Real, probablement són autèntiques vivències d'aquest personatge il·le·nc. Però això són casos esporàdics; la nota predominant en les narracions rondallístiques és que siguin versions o adaptacions de contarelles foranes, sovint d'origen molt allunyat en l'espai i en el temps.

En la Filologia moderna es cultiva una especialitat anomenada Rondal·lística, dedicada a investigar l'origen i l'evolució de les rondalles. Els antecedents i paral·lelismes són abundants entre les rondalles actuals i la narrativa de l'edat mitjana i de l'antiguitat, com també entre les nostres i les dels altres països europeus i del tercer món. Trobam els mateixos temes a Mallorca i a Sicília, a França i a Rússia, a l'Índia i al Sudan, etc. I no cal dir quina gran coincidència d'arguments rondal·lístics trobam entre els de les Balears i els de la resta del món hispànic. Fullejaeu els tres volums de *Cuentos populares españoles* d'Aurelio M. Espinosa, i hi trobareu una gran proporció d'arguments que apareixen, amb variants però amb clara convergència, a les rondalles de les nostres Illes.

Dibuix de Francesc de B. Moll en la rondalla «En Martí Tacó».

La temàtica de les rondalles mallorquines, sovint té evidents analogies amb obres de l'antiguitat grega i romana (Isop, Fedre, Apuleu), de les *Mil i una nits*, del *Conde Lucanor*, del *Roman de la Rose*, del *Decameron*, del *Novellino*, de *Les cent nouvelles nouvelles*, de les *Facécies* de Poggio, dels *Tales of Canterbury*, dels germans Grimm, etc.

Hi ha rondalles ben mallorquines per la forma, però que pel tema són transposicions de llegendes, coverbos o faules antiquíssimes i exòtiques. Només fullejant els *Kinder- und Hausmärchen* dels germans Grimm ja s'hi troben dotzenes de rondalles alemanyes que tenen la seva versió, més o menys alterada, en les de l'Aplec de mossèn Alcover.

«N'Espardenyeta» té la seva versió en una rondalla siciliana que es titula «El rei dins el cove», «En Mirando», l'animal endevinator de l'adulteri d'una reina, té el seu paral·lel en el màgic Merlin de la llegenda arturiana. «Sa llampria meravellosa» és una variant evident de l'Aladi de les «Mil i una nits». L'astúcia del «metge Guinyot», que feia buidar un hospital manant que dels malalts més xerres fessin brou per curar els més suradors, es troba en una de les «Facécies» de Poggio, florentí del segle XV. «Sa mitja terça de carn» és un tema que es troba en «El mercader de Venècia» de Shakespeare, que ja l'havia pres d'altres fonts literàries.

Així podríem seguir citant títols de rondalles «mallorquines», mallorquiníssimes, que tenen els seus models i antecedents en les d'altres països i cultures: «Amics de barret i amics vers», «En Joanet de l'Onso», «En Pere Catorze», «Es castell d'Iràs i no tornaràs», «S'Hermosura del món», «L'abat de la Real», «Sa flor romanial», «Sa comtessa sense braços», «En Pere Poca-por», «S'aucellet de ses set llengos», etc.

La prova de la manca d'objectiu científic de Mn. Alcover en l'apleg i elaboració de les seves rondalles, és que no vacil·lava a canviar-ne detalls argumentals quan li semblaven inoportuns per motius de religió o de sexualitat. Com a bon integrista, posava el veto a tota manifestació irreverent, i com a guardador de la moral suprimia o desviava qualsevol fet o expressió que pogués despertar idees obscenes. Ell mateix ho va explicar ben clar en el pròleg de la primera edició (1896), i ho mantingué sempre. Era home d'una gran austeritat i irreductible en matèria de llibertat sexual. Hi ha hagut qui ha pretès anul·lar aquest fet atribuint a Mn. Alcover el text d'una rondalla completament obscena, però la seva redacció ha estat tan malgarbada que es veu a la llengua que és apòcrifa. És que no basta tenir mala intenció: és necessari també tenir prou «ofici» d'escriptor per a saber imitar l'estil d'allò que es vol falsificar.

Aquests anys darrers la replega i l'edició de les rondalles populars ha ocupat fort els folkloristes dels nostres països. L'arxiduc Lluís Salvador va arrebregar moltes rondalles mallorquines i en va publicar dos volums, segons text preparat per Antoni M. Penya; moltes rondalles de Menorca han estat recollides pel Dr. Francesc Camps i pel mestre Andreu Ferrer; les d'Eivissa ho han estat per J. Roure-Torrent i per Joan Castelló Guasch; les de Catalunya per Maspons i Labrós, Serra i Boldú, Joan Amades, etc. Però cap col·lecció rondallística no ha superat la de Mn. Alcover en quantitat ni en

Dibuix de Francesc de B. Moll en la rondalla «Sa fia del Sol i de la Lluna».

vivosa d'expressió. Especialistes moderns com Felix Karlinger, professor de Folklore comparat de la Universitat de Salzburg, i Josep A. Grimalt, professor de la nostra Facultat de Filosofia i Lletres, han estudiat comparativament les rondalles alcoverines, les quals, per altra banda, han obtingut un gran èxit de públic en esser traduïdes al castellà (per Teodoro Llorente Falcó), al francès (per Peter Roderick), a l'anglès (per George Ezra Dane i David Huelin) i a l'alemany (per Robert H. Goehm, Felix Karlinger i Ulrike Ehrhoff).

Podem ben dir, doncs, que les rondalles mallorquines ocupen un lloc d'honor dins els dominis del Folklore narratiu, i només caldrà que aparegui la tesi doctoral de Josep A. Grimalt perquè les nostres rondalles siguin estudiades sistemàticament a les Universitats en relació a les seves fonts i a les influències mútues entre elles i les altres literatures de tradició oral europea.

FRANCESC DE BORJA MOLL

* *Quaderns de l'Obra Social* de la Caixa de Pensions, abril 1980, p. 73.

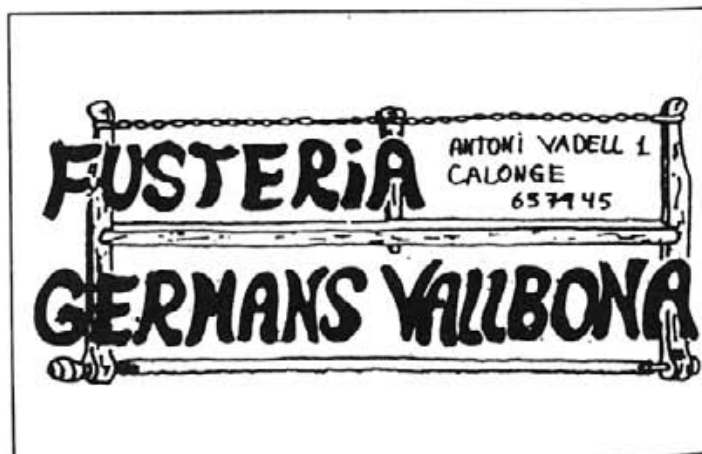

JAUME MONSERRAT BARCELO
FOTO ESTUDI I REPORTATGES

FOTOS CARNET, FOTO INDUSTRIAL
Y ALTRES

C/ Santuari, 88
Teléfono 58 11 56
07200 FELANTX

CLUB TROPICANA
MALLORCA CALES DE MALLORCA

ELS VESTITS D'ABANS

El vestir dels mallorquins ha canviat molt en poc temps, ben igual que tot el que abans era característic d'aquí. En menys de cent anys hem canviat es calçons amb bufes per calçon vaquers i ses faldes amples i llargues per minifaldilles. "Es més còmode i és el què s'usa". Diuen que no hi ha temps que no torn, però me pareix que si tornàs aquell temps no mos podríem acostumar mai a dur aquestes robes tan voluminoses, que ara només duim com a element folclòric. El vestit anomenat "vestit de pagès", s'emprava encara a finals del segle XIX, però només el duien complet les persones majors i les joves els dies de festa. Maldament s'anomeni "vestit de pagès", segles enrretera havia estat usat per tota la gent de la noblesa i aristocràcia de Mallorca. Quan a principis del segle XIX esdevengué la guerra Napoleònica, entre la clase alta deixà d'evolucionar el vestit mallorquí i començaren a introduir tendències de la moda Francesa, cosa que no afectà a la gent més modesta fins molt més envant. El vestit de les dones va quedar en des us més aviat que el de ses dones, ja que més aviat varen canviarel calçons amples per altres més estrets i més còmodes per fer feina. Hem volgut descriure-vos sa roba des mallorquins de finals des segle XIX, encara que tothom té una idea més o menys clara de com eren, i això és el que hem trobat. Començem pels homes: Ets homes duien es cabells curts i sa barba ben tallada. Solien dur sempre capell. Es diumenges per anar mudats els duien de feltre negre en forma de mitja bolla i amb unes ales amples, es fermava al coll amb un cordó que duia una borla o amb una cinta. A s'estiu i per fer feina al camp es duien es capells de garballó, que eren més frescs. Davall es

home amb samarra

capell era molt normal dur-hi un mocador fermat darrera es cap, al clotell, que solien esser de color oscur, blau o negre, i de robes fabricades a Mallorca com llista o bolic. Sa llista era una roba molt prima, generalment de cotó, que feia ratlles molt fines de diferents colors. També hi havia mocadors de seda però sa roba ja venia de Catalunya o de s'estranger. Qualque pagès de posició més alta duia, en lloc de mocador, un barret de llana damunt sa coroneta. Ses camises eren blanques i es tancaven amb un coll molt baix, recte i estret. Podien esser de drap, cotó o fil. Normalment eren molt senzilles. Damunt sa camisa hi anava es guardapits, a s'estiu es duien oberts i a s'hivern s'empraven uns altres amb coll i es duien embotonats. Es deien guardapits amb solapes o solapats. Es guardapits tenien una filera de botons a cada banda. Es teixits emprats variaven segons s'època de s'any: llista, Indiana Catalana, seda, llana... S'Indiana era una roba de cotó estampada feta amb lligat de plana, que és es lligat més senzill de s'art de teixir, i que dóna al teixit s'aspecte llis, sense dret ni revés a ses seves cares. Era una roba de poca qualitat. A s'hivern ets homes solien dur un gec damunt es guardapits. Era una jaqueta curta, que arribava fins damunt sa cintura, que tenia botons però quasi mai l'embotonaven, solia ser negre i de llana gruixada. A s'estiu també es duia de vegades, però de roba molt més prima. A segons quins pobles s'emprava una faixa de color vermell o blau, bastant ample, de llana o cotó que enrevoltava sa cinta i servia per aguantar es calçons. Sa part

home amb capa

més interessant són es calçons amb bufes o calçons amples. Eren, com deim, molt amplis i arribaven fins davall es genolls. A sa part de baix es fermaven amb unes cintes o cordons, i a sa cintura amb un cordó passat dins un doblec. Es colors solien esser blau i blanc o blau i cel. Per fer calçons s'empraven tota classe de robes, cotò, fil, llista, mesclades de seda i cotó, Indiana... Sa gent més rica es diumenges els solia dur de seda. Es calçons de davall eren igualment amples, de drap o cotò. Ses calces eren de color fosc, i ses sabates duïen unes solapes a ses voreres i es fermaven amb cintes. Es pagesos, generalment, anaven descalços, només es calçaven es diumenges. Ja començaven a dur-se ses varques, principalment es pastors. Es mariol.lo era una prenda d'abric, de llana fosca i tant es podia posar damunt sa camisa, en lloc des gec, o davall. En es dies de festa es majors més acomodats es posaven sa samarra que era una peça d'abric, com s'abric que coneixem ara però sense coll, bastant ample i de llana fosca, que lis arribava fins als peus. Altres peces d'abric eren sa capa i es capot. Sa capa era molt llarga i amb un coll ample i onat, i es capot era com sa capa, però amb mànegues i caputxa, també hi havia es capot pelut, i qualcun sense caputxa. Solien ser de llana negra. A s'hivern es pastors es posaven una pell de cabra damunt ses espatlles que es fermava amb ses cames de davant damunt es pit, i es deia una pallisa.

Es vestits de ses dones era molt més vistós que es dets homes. Ses dones es pentinaven sempre cap enrera, amb un xap enmig, es feien sa clenxa, i es recollien es cabells amb una trunyella que abaix hi posaven un llasset negre. Duïen un vel blanc que lis cobria es cap que podia ser un volant o un rebosillo. Es volant era de randa fina o de roba molt prima i molla que cobria sa part posterior des cap i sa pitera i acabava davant en forma arrodonida. En es clotell tenia una agafada o frungida que feia que no s'estufes de darrera. Es volants no més els empraven ses criades i pageses. Es rebosillo tenia forma de campana i acabava en punta. Ses robes eren per l'estil que es volants però més enravenades. Solien tenir qualche senefa o brodat, i canviaven segons es gust de cada un. Quan duïen dol, damunt es rebosillo blanc, s'en posaven un de petir de color negre, també transparent. Es rebosillos, en es segles XVII i XVIII eren sa peça de vestir que més diferenciava ses classes socials d'aquell temps. Es de

sa noblesa eren molt engalanats, estampats i variats, solien esser de roba com sa seda, però a s'estiu els duïen blancs i de fil amb brodats, eren més lleugers i frescs. Sa part de dalt del cos estava coberta pes gipó. Solia esser negre i molt ajustat. Estava obert davant i tancat amb agulles tancadores. Es gipó ressaltava molt s'elegància des cos. Ses mànegues eren molt ajustades i fins al colze, i acabaven amb una obertura que es tancava amb una filerada de botons. Això era sa botonada. Sa botonada es compon de deu botons, cinc a cada mànega i quatre més que formen ses dues collades o botons bessons, que són es de devora es colze. Sa botonada era d'or o d'argent. Trobam una gran varietat de classes de botons de botonada, segons es material i ornament. - Botons de carxofera: Eren botons d'or que semblaven una carxofa. - Botons de fioleta: Eran d'or en forma de capulla i damunt tenen una bolleta. - Botons de flor d'ametller: també són d'or, amb una tira de piquets al voltant i una pedra morada enmig. I així podríem anomenar moltes més classes. Per fer feina, ses dones es posaven es manegots, que eren unes mitges mànegues que cobrien des des colze fins a sa mà i s'enganxaven a un dit. Els duïen per fer feina al camp, per protegir-se de ses esparragueres i des sol. També n'hi ha uns altres de més petits, de davers un pam, que els

Felanitx.

Palma.

Felanitx.

-empraven per ses feines de la casa i només tapaven, es pot dir, sa botonada. Ses robes eren senzilles com cotó i lli.

"Sempre per es manegots,
no te trave d'anar mudade,
si se veu a esser casada,
p'es carrer perdrà els al.lots"

Sa roba de davall constava d'un gipó blanc que es duia davall des negre i davall d'aquest s'hi posaven una camisa de drap més o menys fi. Davall de sa "Vertadera" falda hi duien ses enagos, que solien esser de color i ses faldetes que eren blanques, es diumenges se les solien posar brodades.

"Ella sega amb la fauç,
que diu que li fa calor,
diumenge prenda frescor,
quan sortirà d'es sermó,
que durà els enagos blaus"

Ses faldes de damunt eren molt llargues i àmplies, amb quasi tota sa fona darrera, amb un ruat molt petit, que feia que sa falda penjàs un poc més de darrera que de davant. Ses robes podien ser llises o estampades, de llista, indiana, seda, mussolina, cotó... També depenia des lloc social que tenguessin. Ses faldes de mudat solien esser molt vistoses. Aquestes faldes tenien dues obertures, una a cada costat, de davers un pam, una era per sa butxaca, una

boseta que duien fermada per sa cinta, en la que duien es doblers. i s'altre, com es natural per poder passar-se sa falda i se tancava amb una agulla tancadora. Per fer feina sempre duien es cànyom, que és com un davantal ben quadrat de cotó, que feia retxes de dalt a baix, normalment blanc o blau. Es cànyom s'emprava més per ses feines casolanes. Es davantals els duien ses dones més riques i podien arribar a ser de seda. Ses dones més pageses només solien dur calces es diumenges, eren de color clar i de fil o de llana segons s'època de s'any. Ses sabates, quan en duien, eren planes i escotades, fetes de couro, i molt de pics eren fetes seves. Es diumenges generalment les duien negres. Igual que

ets homes, ses dones també duien capell, de llana negra a s'hivern i de garballó a s'estiu i per fer feina al camp. Sa peça d'abric de ses dones era sa manta, que lis tapava mig cos i se la posaven damunt ses espatlles i agafada davant. Podia ser de vellut o llana. Abaix acabava voltant voltant amb serrel. Per anar a processons i enterraments es posaven es Mantell damunt es volant. Ses voreres eren rectes i acabaven en punta com es rebosillos, tapaven fins al colze. A s'hivern solien esser de franel·la i a s'estiu de mussolina fina. Una cosa molt curiosa és que quan plovia ses pageses s'alçaven sa falda de darrera i se la posaven damunt es cap per a protegir-se de s'aigua. La aguantaven davall es coll i lis tapava quasi tot es cos. Una altre cosa en que no es pot deixar de comptar son es ventalls, que eren molt senzills, generalment de color negre o verd.

MARIA A.

*Els gravats son originals de l'obra "Die Balearen"

HONDA

SERVEI OFICIAL CALA D'OR

**EL MILLOR FABRICANT MUNDIAL
AL SEU ABAST**

**INF. I VENDES:
C/ESPALMADOR,66 Tel.659007 Cala d'Or**

"TOPONIMIA DE LA COSTA DE FELANITX"

Nou llibre de Cosme Aguiló.

El passat divendres denou d'abril, es va fer la presentació del nou llibre de Cosme Aguiló, "Toponímia de la costa de Felanitx", llibre que ve acompanyat d'una làmina amb el corresponent mapa on hi trobam situats al llarg dels vint qm. de costa felanitxera uns 391 topònims corresponents a 265 llocs. A l'acte hi assistiren unes 150 persones, i el parlament de presentació va ser a càrrec de Climent Picornell, doctor en geografia i vice-rector de la Universitat de les Illes Balears. Entre altres coses, després de reconèixer la qualitat de l'obra va dir: "En Cosme és sens dubte un dels millors especialistes en toponímia litoral que tenim aquí a les Balears". Un altre de les valuoses aportacions paral·leles que fa en Cosme en aquest treball és desgranar el sistema de vigilància costera, amb la situació de les barraques on s'arreceraven les guàrdies secretes, que complementaven les torres de vigilància contra els atacs piràtics. L'obra, com hem dit, recull uns 391 noms de lloc, i el sistema de recopilació de noms ha estat la enquesta oral a informadors, obtenint com resultat noms de vigència actual per aquests informadors privilegiats, que després han estat contrastats amb els que proporciona la documentació antiga. Entre els informadors hi

trobam gent com l'amo en Tomeu Sabater de Sa Vinyota, En Pep Josep de s'Horta, es Porret, en Toni Costurer, en Joan Escolà, l'amo en Miquel Vella, l'amo en Miquel Xisquet, l'amo en Miquel de ses aigos, l'amo en Tomeu de Can Marc Fuster, l'entranyable i recentment desaparegut Patró Esteve des Port, i així fins a denou persones, que al final de l'acte reberen un exemplar d'obsequi. En resum, aquests noms dels nostres farallons i cocons, puntes i cales, coves, escruis, i pesqueres, queden escrupulosament enumerats, situats i raonats per l'inquiet investigador santanyiner. Per acabar res millor que unes paraules de l'autor que trobam a la introducció.

"He volgut recollir per tu i els teus amics", "aquesta bella mostra de la nostra riquesa cultural, que diu qui som, com som i d'on venim". L'he recollida perquè sigui teva, perquè t'encengui la flama de l'amor i en siguis gelós, perquè la mostris als teus fills i la projectis cap al futur, no perquè l'exposis a la vitrina del teu museu particular."

P. ESTELRICH

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

CINQUAGESMA-91 S'HORTA

Una vegada més amb la arribada del bon temps i els primers turistes comencen les festes de Cinquagesma al nostre poble de S'Horta. Tal vegada no siguin unes festes tan populars ni de tanta anomenada com les de pobles com Felanitx o Santanyí, però el poble és petit i la gent del que gaudeix és de riure i de compartir amb els demés aquest temps d'esbarjo i bulla. Aquí doncs hi ha un petit resum del què han donat de si les festes de S'Horta 1991. Tot va començar el diumenge dia 12 de maig, ja que com enguany la festivitat de Sant Isidre era en dia feiner es va decidir celebrar-la aquest dia. A les 10 del matí va tenir lloc la missa en honor del nostre patró, i al mateix temps es realitzà una prova de tir al plat que va congrega molts de

participants no sols de S'Horta sinó també dels pobles voltants. Quan va acabar la funció religiosa, la plaça es va omplir de nins, joves i més grans amb roba esportiva i tots amb les seves bicicletes ja que uns minuts més tard es donava la sortida de la primera cicloturística, el recorregut de la qual passava per Cala d'Or, Cala Marsal, Porto Colom fins arribar a la plaça. Mentre uns anaven a tota marxa pedalejant, altres es dedicaven a preparar una monumental paella. Per fer aquesta paella s'empraren 80 quilos d'arròs, 40 de costella baixa, 75 de gallina i pollastre, 5 conills, 80 quilògrams de musclos, 50 sípies, 60 quilos de peix per a fer el brou, 1 caixa de gambes, 25 quilos de crancs a més de mongetes, cebes i tota

mena de verdures. Més o manco a les dues tothom agafà el plat i no va deixar ni un gra d'arròs ja que s'en podien llepar els dits de bona que era. Vull aprofitar per a destacar que si bé tot el poble d'una manera o altre va col·laborar amb la elaboració de la paella foren en Sebastià i na Margalida Company els que portaren tot el truí. El vespre, al saló parroquial, es va representar la comèdia POBRES CASATS amb la presència de nombrós públic. El dissabte que va venir davant, a les 4 de l'horabaixa, hi va haver una prova "d'autocros". La participació va ésser molta i les dues màneges en que es va dividir foren molt espectaculars, fins hi tot es va veure qualque sortida de pista que va fer cridar a més d'una. A la fi la prova va ésser guanyada per en Guillem Alou de Can Talayeta amb el seu Ford Festa. El vespre a la plaça va

tenir lloc el que no pot faltar: la verbena, aquest any el cartell es composava de l'orquestra "Clippers" i el trio mexicà "Los Zacatecas". El que més èxit va tenir foren els primers i és que la gent del nostre poble vol marxa i això no s'aconsegueix seient en un banc sinó ballant al mig de la pista. A les 6 de l'horabaixa es va inaugurar el local de la tercera edat i del que ja vos donam part a un altre secció de la nostra revista. El diumenge dia de Cinquagesma es celebrà la missa solemne amb l'assistència de les primeres autoritats i que oficiada pel rector Don Miquel Serra, va comptar amb la estimada presència d'en Miquel Barceló i de D. Andreu Sbert. La funció va sortir molt lluïda, el coro parroquial va cantar les seves millors cançons

i el temps de l'ofertori varen ballar nines del poble als sons dels guitarrons d'en Toni de Can Paulo i na Margalida Rigo, uns petits però grans sonadors. Quan sortiren de missa la gent es va passejar per la fira on es podien trobar moltes coses: cotxes, cossiols, objectes de ceràmica, maquinària,... etc. Per desgràcia la fira es va acabar ben prest ja que el temps ens va fer una de les seves deixant caure un bon ruixat. L'horabaixa hi va haver un concurs de monopatins, on els més petits ens demostraren que tal vegada no estudiin gaire però que damunt un d'aquests vehicles són uns mestres. La prova va ésser guanyada per Gabriel Adrover Palmer. El temps es va completar amb curses de sacs, trencadisses d'olles i un ginkama amb bicicletes. El vespre a la plaça els balls de S'Estol d'es Gericó, que per cert de cada dia ho fan millor, ompliren la plaça de gom a gom. El dilluns, que per molts era dia feiner, es va iniciar amb un recorregut incògnit. L'horabaixa el partit de màxima rivalitat entre els fadrins i els casats demostrà que els primers es trobaven en millor estat físic que els segons. El vespre les actuacions de ball de bot i la entrega de trofeus que aquest any varen córrer a càrrec de Miquel Angel Nadal actual jugador del Mallorca i futur component de la plantilla del Barcelona. Després les actuacions del grup MIJAC i per acabar, la traca; tancaren les festes de 1991. Ja només resta felicitar a la organització i esperar que l'any que ve siguin tan lluïdes i amb tanta participació com les d'enguany. Salut a tots i fins l'any 1992.

Martina

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

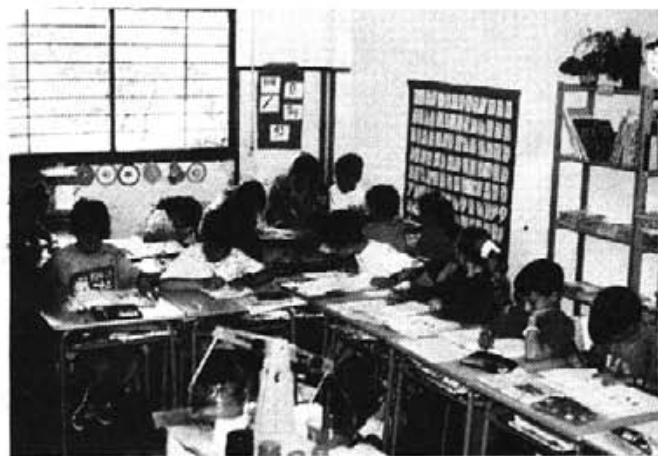
FERRERIA.
ADROVER-ROIG, C. B.

Carretera Porto Colom, s/n.
Teléfon. 837296

07669-S'HORTA (Felanitx)

COL·LEGI PUBLIC "MARE DE DEU DE CONSOLACIO".

Una llei sorgida del Govern Central l'any 1974 obligava a tancar bastantes escoles petites i englobar-les dins centres d'ensenyament teòricament més ben dotats. Els ullots i nines de S'Alqueria Blanca, per primera vegada en molts anys, havien d'anar a fora poble per poder cursar els seus estudis, víctimes d'aquesta discutida decisió.

Però quedaria demostrat que el que necessitaven els nins era un centre docent dins el seu propi poble i així, cinc anys més tard, l'any 1979, l'escola de S'Alqueria que s'havia inaugurat el 1961 tornava obrir les seves portes.

A partir d'aquest any començà un procés que ha fet que l'escola hagi tengut una evolució constant. De tot això en parla l'actual directora, na Joana Ferrer:

"Som professora de l'escola des del curs 1980-81 i la veritat és que els canvis experimentats són un fet destacable. La progressió, com és natural, ha seguit una línia paral·lela quant a nombre de mestres, alumnat i edificis destinats a aules per classes. Se va començar amb només un mestre que era l'encarregat dels pàrvuls i els cursos de 1er. i 2on., ocupant la casa que havia estat vivenda del mestre per poder reformar l'antiga aula. Així com els anys passaven se varen poder cursar més nivells fins que vàrem arribar al curs de l'any passat amb tres mestres que cobríem de pàrvuls fins a 5è curs, tots ells repartits dins tres aules."

Ara ens parla un poc del moment actual:

"Aquest curs hem aconseguit poder fer fins a 6è ja que ha estat el primer any que érem quatre

mestres, per poder donar classes als 61 alumnes que hem tengut distribuïts així: 17 a pàrvuls, 16 entre 1er i 2on, 10 a 3er i 4art i 18 a 5è i 6è.

Pel curs que ve està previst que vengui un altre professor i així poder tenir també els alumnes que cursaran el 7è nivell. Vull afegir també que els més petits reben tot l'ensenyament en català, cosa que valor molt positivament en tots els aspectes. Està previst que d'aquí uns anys, així com els nins passin a cursos superiors, tot l'ensenyament se faci amb aquesta llengua.

Un altre aspecte a destacar és el gran interès que demostra la gent de S'Alqueria, en especial els pares, perquè tot vagi millorant, cosa bastant inusual a molts altres indrets".

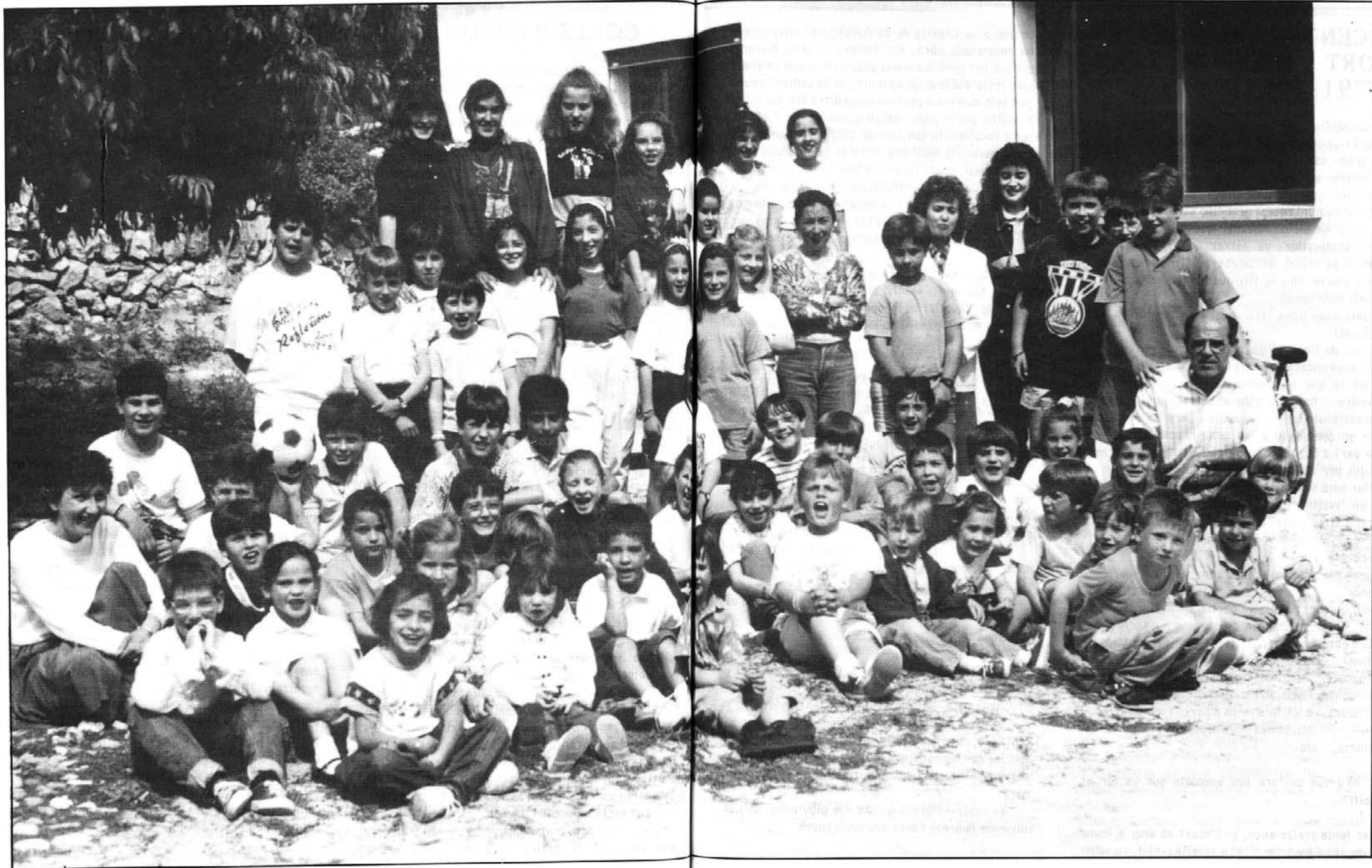
Precisament del que han fet els pares aquests anys en parla la persona més ben indicada, com és en Pep Yadell, president de l'Associació:

"Des que ens vàrem associar, l'octubre de 1984, he exercit com a president de l'APA i estic molt content d'així com han anat les coses. Fent un poc de balanç de la feina que hem fet fins ara i seguint un ordre cronològic, he de mencionar les gestions que vàrem fer per poder comprar els terrenys on s'ubica actualment la pista esportiva. També se va fer un gran esforç perquè se construís una aula nova, la qual se va fer. Darrerament vàrem insistir molt en la col·locació d'un semàfor, cosa que inicialment ens denegaren. Com a alternativa se'ns va oferir una sortida per darrera l'escola gràcies a l'adquisició d'un solar destinat a la construcció d'una altra nova aula, que haurà d'estar acabada el proper setembre per afrontar el nou curs.

Hem seguit insistint amb el semàfor i, actualment, el seu funcionament ja és una realitat. Per tant, no ens podem sentir defraudats de la nostra tasca i seguirem lluitant per millorar una escola que consideram és indispensable pel poble.

Vull destacar també les bones relacions que hi ha entre els professors i l'APA, on fins ara no hi ha hagut problemes. Igualment estic molt content de les ajudes que hem rebut per part de l'Ajuntament, del qual no tenim cap queixa, ja que el seu comportament és una garantia per mirar cap al futur amb un gran optimisme".

Jaume Rigo

Col·legi Públic Mare de Déu
de Consolació Curs 1990/1991

diec i coses

BICENTENARI DE SA MORT D'EN MOZART. (1791-1991)

Coincidint amb so bicentenari de sa mort d'en Mozart i ja que som aficionat a sa música clàssica i un gran admirador d'aquest compositor, vos introduiré un poc dins sa seva vida i obra, comentant qualche anècdota i una petita opinió personal damunt aquest geni dins es món musical

Wolfgang Amadeus Mozart, que era com nomia aquest compositor, va néixer el 27 de gener de 1756 a sa ciutat de Salzburg. Fill de Leopold i d'Anna Maria. Fou es fill que va fer set des fruit d'aquell matrimoni.

Tan sols quan tenia tres anys, i ja jugatejava amb un clavecí.

A partir de l'any 1765, va començar a compondre peces quan encara no havia après a escriure

En tot lo que hi posava voluntat i interès per aprendre, ho assimilava amb una facilitat impressionat. Tot d'una que son pare va veure que tenia un geni de fill, va decidir passejar-lo per bona part d'Europa; i així, poc a poc, va anar sent conegut per molts d'indrets. Es primer lloc que va visitar amb son pare, va ésser Munich.

Per en "Wolfi", interpretar una sèrie de peces era un joc o simplement un entreteniment, mentres que per una altre, era un caramull de dificultats interpretar-les.

Quan en Mozart tingué onze anys, ja tenia una sèrie d'obres que feien que l'alabassin per allà on anava. Passat un cert temps, va partir amb son pare cap a Itàlia, on se va dedicar a conèixer i aprendre un estil d'obra anomenada "Opera", que per cert hi va destacar moltíssim. Sa primera òpera que va compondre es nostra personatge va ésser s'anomenada "Bastian i Bastiana"

En Mozart, va fer tota mena d'obres i molt variades. Suites, Simfonies, Operes, Concerts, Oratoris,...,etc.

Ara vos contaré una anècdota que va fer en "Wolfi":

Quan tenia tretze anys, en Mozart va anar a Roma. Poc temps d'haver arribat a aquella ciutat, va saber

que que a sa Capella de Sant Pere, s'interpretava una anomenada obra, es "Miserere" d'en Allegri; peça que per cert tenia una petita pega; que no podia ésser treta d'alla dins, es a dir, no la podien treure i per tant no s'interpretava a cap altre lloc del món. Es nostre personatge, sabeu quina va fer? Idó va anar a escoltar-la tan sols un pic, per després una vegada haver-la escoltada tota s'en va anar a ca seva i sa va posar a escriurer-la tota de memòria, cosa que per cert era difícilíssim, ja que estava composta per nou veus a sa vegada. Tan sols, diuen es documents, va haver de tornar-hi el sen demà per fer unes petites modificaciones per ésser ben exacta

El Papa Climent XIV quan va saber allò va quedar estorat amb aquell insòlit fet i va decidir donar-li es títol de "Cavaller de s'Esperó d'Or."

Mozart va compondre un total de 17 òperes.

Notes a saber:

- Mai el varen haver de pregar per que tocàs, el contrari, sempre l'havien de distreure -lo d'allò.

- Una de ses coses que més el molestava era que quan ell interpretava una pece fessin renou.

- En Wolfgang va mostrar sempre aptituts molt bones per es dibuix i es càlcul, però no hi va dedicar massa temps, perque sa música l'hi estirava més.

- Arthur Rubinstein va ésser un des pianistes que més bé ha interpretat ses obres d'en Mozart.

- Molt de temps de sa seva vida va haver de donar classes particulars per poder sobreviure.

- Gran admirador de J.S. Bach.

- Durant una sèrie d'anys va ésser es músic de sa Cort

- Quan tenia 20 anys va compondre sa Serenata n.7 "HAFFNER".

- Als 30 anys compòn s'obra "BODAS DE FIGARO".
- Es darrers anys de sa seva vida, ho va passar molt malament, problemes, malalties, etc

- Sa darrera obra que va compondre va ésser es REQUIEM, obra que l'hi havia estat comenada per un personatge desconegut i que finalment aquesta mateixa obra va ésser interpretada a sa seva pròpia mort.

- Va ésser enterrat un dia que plovia, en sa més immensa pobresa i dins una fossa comú.

COMENTARI PERSONAL:

Calific a n'en Mozart com un d'es millors compositors haguts mai, amb molta maduresa a s'hora d'escriure obres, on s'hi pot veure una gran unitat d'estil. Influenciat per corrents italianes i alemanyes va saber compaginar en tot moment sa seva obra. Sa seva música riu i plora a sa vegada on hi mostra lo festiu des rococó. Concibeix sa música com a una comunicació de sa bellesa. Crea obres amb un estil com a divertit i curiós, i unes altres amb un estil sèrio i profund, etern, entrant dins quasi entre lo diví i lo humà.

Era un mestre consumat, que davant sa música més complicada era capaç de trobar-hi sa més petita disonància i dir tot d'una quin era s'instrument que s'havia equivocat indicant també sa nota que hauria d'haver tocat.

Com a concepte general, el trop genial, únic, indescriptible. El vos recoman com a músic per moltes qualitats, es clar, és en MOZART.

CRONOLOGIA :

- 1756.... 26 de gener néix a Salzburg.
 1762....Primers viatges (Munich, Viena); primeres obres per a clavecí.
 1765....Primera Simfonia kv 16.
 1768.... Bastien et Bastienne (Viena).
 1769....Primera sortida cap a Itàlia (11 de desembre).
 1770....Membre de sa Acadèmia Filharmònica de

Bolònia. Primer quartet per a corda kv 80. Mitridates (Milà).

1771....Ascanio in Alba (Milà).

1772....Elecció de Colloredo.

Simfonies n.15 a 21; Lucio Silla (Milà).

1773.... Torna cap a Salzburg.

Exultates, jubilate; Quartets n.2 fins el 8. (Itàlia); Quartets n.8 a 13 (Viena); Concert per a piano n. 5; Simfonia n.25 (Salzburg).

1777....Concert per a piano n.9 "Jeunehomme" (Salzburg).

Dimiteix del càrrec de konzertmeister; parteix amb sa mare cap a Munich, Mannheim (30 d'octubre).

1778....Viatge a Kirchheim-Boland, amor per Aloysia Weber; arribada a París (23 de març).

Concert per a flauta i arpa, Simfonia n. 31 "París"; Sonates per a piano n.8 i 11 "Marxa Turca".

Mort d'Anna Maria, mare d'en Mozart a París (3 de juliol)

1781.... Idomeneo (Munich); Serenata n.10 "Gran Partita" (Munich/Viena). Trobada amb Colloredo a Viena. Ruptura amb Colloredo.

1782 ... Adapta fugues de J.Sebastià Bach "El Rapto de Serrallo" (Viena). Simfonia n. 35 "Haffner" (Viena). Se casa amb na Constança Weber (4 d'agost).

Primer des sis quartets dedicats a Haydn.

1783....Misa en do menor kv 247; Simfonia n. 36 "Linz" (Linz).

1784.... Concerts per a piano n. 14 a 18.

Entra dins sa Francmasoneria.

1785....Darrer del seus Sis quartets dedicats a Haydn. Concerts per a piano n. 20 i 21; música masònica per a morts.

1786.... Ses bodes de Fígaro (Viena).

Tercet "de la Bolera", Simfonia n. 38 (Praga).

1787.... Viatge a Praga.

Quintets per a corda kv 515 i 516 (Viena).

Mort del seu pare. Leopold (28 de maig).

Serenata n.13 "Kleine Nachtmusik" (Viena).

"Don Giovanni" (Praga).

1788....Concert per a piano n.26 "de sa Coronació" (Viena); Simfonies n. 39, 40 i 41.

1789.... Viatge a Berlín. Quintet per a clarinet.

1790.... "Cosí tan tutte" (Viena).

1791.... Concert per a piano n. 27 (Viena).

"La Clemencia de Tito (Praga)."La flauta màgica (Viena). Concert per a clarinet (Viena).

REQUIEM

Wolfgang Amadeus Mozart mor el 5 de desembre d'aquell any.

Toni Adrover Picornell "Toni de Porreres"

VIATGE D'ESTUDIS DEL COL·LEGI PUBLIC STA. MARIA DEL MAR.

Per primera vegada l'escola pública de Cala d'Or ha organitzat un viatge d'estudis. Els alumnes van decidir viatjar a Andalusia. Eren 24 al·lots amb 4 mestres. Van partir del port de Palma dia 28 d'abril a les 11:00 del vespre. El viatge de Palma a València va ésser molt divertit. Anaven en butaques i ningú va dormir en tot el vespre. En arribar a València tots estaven morts de son. Al port nos esperava un autocar que nos durà a Granada, a Almunyegar, a Sevilla i després a Córdoba. Hem entrevistat a uns quants alumnes que varen realitzar aquest viatge.

- **Maria Meneses** - Em va agradar molt perquè ho vàrem passar molt bé. A Granada vàrem estar a un hotel anomenat "Atenas" i nosaltres el vàrem anomenar "Da pena", perquè ens va sorprendre: les finestres dins els "roperos" tapades amb cortines, ascensors que funcionaven al revés.... Després de dues fatídiques nits a Granada, vàrem anar a Almunyegar, a l'hotel "Victòria II". Vàrem millorar l'hostatge, i vàrem desitjar prendre el primer bany de l'any, però no nos ho varen aconsellar per la nostra salut, apart d'haver deixat a ca nostra el vestit de bany. El darrer hotel va ésser el de Sevilla "Los Naranjos", que l'han reformat per l'Expo 92, quina meravella, tot nou, Holliwod... Va ésser la més gran acomiadament als hotels del primer viatge. Ah! m'oblidava, les habitacions eren de quatre o de cinc persones.

Quins monuments vàreu visitar?

- **Teresa Crespó** - A Granada vàrem anar a l'Alhambra, als jardins del Generalife i a la Catedral. A Almunyegar un castell en runes, també hi havia una platja molt gran. Després, a Sevilla, vàrem anar a La Giralda, on vàrem pujar 34 pisos caminant. La Catedral, La Plaça d'Espanya, el Parque de Maria Luisa, i a Córdoba la Mezquita i el Barri de Juderia. Va ser molt interessant.

Quines anècdotes us varen succeir?

- **Rosa Grimalt Bè** - A Granada estava ple de moros que ens venien darrera per vendre'ns rellotges i ulleres. A l'Alhambra tots vàrem comprar un rellotge barat i al dia següent ja no funcionava, perquè era de corda i no ho sabiem. Sempre dinàvem de macarrons i lluç i els vespres sempre sopàvem de sopa per tot allà on anàssim. Quan anàvem a embarcar a València per tornar a Mallorca ens vàrem equivocar de vaixell i ens vàrem aficar en el dels ciclistes i ens varen fer fora. Dins el vaixell hi havia un loco que es vespre ballava a la discoteca igual que un "zombi". Després a la sala de butaques començà a xerrar tot sol i a contar-se acudits ell mateix, inclòs es va haver de barellar amb un mestre perquè no ens deixava dormir.

Què tal va ésser la convivència?

- **Guillem Ferrer Bè** - Va ésser molt bé perquè vàrem conèixer més bé als companys i als professors. Vàrem aprendre els uns amb els altres compartint totes les coses que teníem i les ens passaven durant tot el dia.

JAUME BINIMELIS

Coche del año 1991
en Europa.

Autosport, V. Blagov, AM
Auto Week, Stern
Sunder Express Magazine
L'Espresso

EN SENTIRAS VERTIGO.

Vive el vértigo. Vive el nuevo Renault Clio 16 válvulas. Con 140 caballos de potencia, único en su categoría y una velocidad punta de 210 kms. hora. El coche que estabas esperando. Preparado para ser fuerte con su alerón aerodinámico y sus aletas delanteras ensanchadas y reforzadas en material macromolecular.

Con el equipamiento de un auténtico deportivo: volante revestido en cuero, asientos anatómicos, cuadro de mandos de visera prolongada con todos los instrumentos para un perfecto pilotaje, incluyendo indicadores de nivel, presión y temperatura de aceite.

Vas a saber lo que es vivir a fondo. Con dirección asistida, ABS y llantas de aleación ligera opcional. Prepárate para sentir vértigo.

Desde **1.695.000 pts.**

NUEVO RENAULT
Clio 16v.
MATERIA VIVA

Ven a sentirlo

 RENAULT
EL PLACER
DE VIVIRLOS

CONCESIONARIO
FRANCISCO MANRESA, S. A.
FELANITX
Carrer Campos Km. 05 - Tels. 581984 - 581985
CALONGE (Santanyí)
Carretera de Felanitx, 5 - Teléfono 65.7393

L'Esport

**Es
Cosa Bona**

*Redactors: Maties Adrover i Jaume Rigo
Fotografia: Pep Estelrich i Sebastià Bonet*

**IMATGES, COMENTARIS,
OPINIIONS, ENTREVISTES,
CLASSIFICACIONS I TOT EL
RELACIONAT AMB LA ETAPA
DE "LA VUELTA" A CALA D'OR.**

**EN "JOSE MARIA GARCIA" ES PERSONATGE
MES POPULAR.**

Me va costar bastant poder xerrar uns minuts amb es popular "butanito", ja que l'hi vaig haver de demanar tres vegades, ja que ses dues primeres s'hen va desfer de mi amb un fins més tard. Lo primer que l'hi vaig demanar era

qué li pareixia sa organització i me va dir que era modèlica, però que no s'havien de fer brejejos gratuits fins que acabàs s'etapa. Després va dir que no podia entendre com s'havia fet una etapa a Ciutat i es batle no havia ni aparegut, afegint que aquest fet influiria en ses eleccions. Per ell s'etapa de Cala d'Or no serviria per saber es guanyador però si per saber es que ja no la guanyarien. Es màxims favorits seus eren en Marino, n'Anselmo Fuerte, en Miguelon Indurain i n'Alcalà (no la va encertar aquesta vegada). Encara que s'Once és molt millor

equip que es Banesto pensava que si en Miguelon estava fort tenia moltes opcions i, a damunt es mexicà deia que havia vengut a per totes, que no venia a rodar-se, que això eren coses pes "GIRO".

*Para mes amf...
Dies i Coses, com de...
afect...
Mauri*

Dedicatòria de J.M. Garcia als amics de Dies i Coses

**MELCIOR MAURI GUANYADOR DE S'ETAPA
DE CALA D'OR YA ARRIBAR A MADRID
VESTIT DE GROC.**

En Melcior va néixer a nes poble de Sant Miquel de Balenyà a Osona ara fa vint-i-cinc anys; està casat i té una nina. Va començar a córrer com a professional l'any 1986 i fins aquest any no havia aconseguit cap victòria; enguany ha guanyat dues etapes a "la ruta del sol", sa volta a sa comunitat valenciana i "la vuelta ciclista a España". Passant d'esser un bon corredor contrarrelotger a ser un líder. De principi a fi ha estat a dalt de sa

classificació, ja que es primer dia ja se va vestir de groc empatat amb dos companys més. Quan va venir a Mallorca just pensava amb una cosa poder arribar a Catalunya vestit de grog i vaja si ho va aconseguir i a més treguent més avantatges

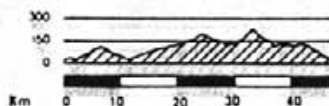
a nes seus pròxims rivals. Quan va haver passat s'etapa des "lago" va començar a somiar amb guanyar "la vuelta" però segons paraules seves fins després de sa contrarrelotge de Valladolid no se va veure guanyador. Per ell se va confirmar que dur es mallot groc te dóna ales i ell el va dur devuit dies plens de lluita i sacrifici. Tots es rivals varen reconèixer que havia estat es millor.

EL "JUNCO DE BERRIZ" VIU UNA SEGONA JOVENTUT A NES SEUS 34 ANYS.

Quan estic escrivint aquestes retxes fa uns pocs dies que en Marino Lejarreta acaba de guanyar una etapa al GIRO d'Itàlia i és que cada any que passa pareix que li dóna una injecció de força. En Marino va fer tercer a 3' 11" de'n Melcior, sobre tot degut als 2' 43" que va perdre a Cala d'Or lo que va fer

que en Melcior agafàs es comandament de s'equip. En Marino va dir que es recorregut de s'etapa d'aquí va esser molt ràpid i s'havia d'emprar molta força, ell pensava que havia corregut bé, però encara l'hi faltava un puntet per estar bé (en Marino tradicionalment l'hi costa bastant agafar sa forma, però una vegada aconseguida la mantén bastant de temps).

CALA D'OR (Mallorca) - CALA D'OR (Mallorca)

CLASSIFICACIO

1.- MELCIOR MAURI	1:00:22.
2.- RAUL ALCALA	a 11 SEGONS
3.- TOM CORDES	a 46 "
4.- FEDE ETXABE	a 46 "
5.- INDURAIN	a 56 "

CLASSIFICACIO FINAL

1.- MELCIOR MAURI	82h48'07"
2.- INDURAIN	a 2'52"
3.- LEJARRETA	a 3'11"
4.- ETXABE	a 3'54"
5.- FABIO PARRA	a 5'38"

N'EMERICO FUSTER (GERENT ASSOCIACIO D'HOTELERS) :

"Estic molt content perquè s'organització ha estat un èxit, perquè aquí hi havia tour-operadors i s'han duit una molt bona impressió. De prest pareixia que plouria, però finalment s'ha compost.

JAUME RIGO: ES MEU COMENTARI

Quan era corredor aficionat, no fa encara massa anys, en Melcior Mauri va venir sovint a Mallorca, on dedicava hores i esforços damunt la bicicleta per preparar el seu futur dins el món del ciclisme professional. Poc se podia imaginar llavors que aquestes mateixes carreteres serien l'escenari d'una victòria d'etapa tan decisiva pel seu triomf absolut a la "Vuelta-91". La contrarrelotge Cala d'Or-Cala d'Or va ésser molt més dura del que la majoria imaginava i les diferències que va produir varen ésser determinants per al resultat final de la "Vuelta". Cap corredor va poder baixar de l'hora per cobrir els 47 kms. i homes com Indurain i

Lejarreta perderen aquí moltes opcions per a la victòria final. Com ell mateix va dir, en Mauri va fer aquí la millor contrarrelotge de la seva vida, donant una gran exhibició de força i elegància. Aquesta etapa i les altres dues cronometrades de Valdezaray i Valladolid varen ésser suficients per a que el corredor català arribàs a Madrid com a gran vencedor absolut i amb quasi tres minuts d'advantatge damunt Mikel Indurain, el segon classificat de la general.

Fede Etxabe va fer una bona contrarrelotge

LA VUELTA: SA OPINIO D'EN JAUME SALYA.

Va ésser una cursa molt organitzada, lo més important és que no hi va haver cap accident, se va veure que tot lo que s'havia dit de sa rotonda era un rollo mal montat.

Tots es corredors varen estar a n'es seu nivell, per jo no hi va haver sorpreses, per tothom va ésser una sorpresa que guanyas en Mauri, per jo no ja que estava en un gran moment i a més està davant dona més forces. Enguany ja havia guanyat sa volta a València on hi havia gent tan bona com a "La Vuelta" i l'any passat ja havia guanyat unes quantes contrarrelotjes, lo que un poc més curtes i com estava en un gran moment va guanyar amb gran autoritat.

Sa gent esperava un poc més de N' Alcalà que va ésser segon, però aquest corredor és molt irregular: qualche dia es molt bo i llavors qualche dia te arrades.

En Tom Cordes és un corredor que té molta progressió, ja el conec de quan va correr es cinturó de Mallorca.

PSICOLOGIA INFANTIL Y ESCOLAR

Para cualquier tipo de consulta
le atenderemos en MANACOR
Plaza Rector Rubí 11, 2º

TELEFONOS:

Lunes a Viernes de 9 a 13h. -555516
Lunes a Jueves de 20 a 21h.-657098

N' Echave va fer una bona contrarellotje, jo el vaig seguir, pentura es va equivocar en el desenvolupament a n'es final, havia d'haver passat un poc més de desenvolupament.

Es que se va equivocar més va esser en Fuerte, que es un corredor que se que ha fallat a ses contrarellotjes, però no va esser normal que en perdes tant.

N' Indurain va començar massa fort i llavors a lo darrer ho va pagar, ja que debut a n'es traçat no hi havia lloc per recuperar, per exemple a sa de Valladolid si que pories recuperar, en la d'aquí no i si t'equivocaves perdies segü trenta o quaranta segons.

Es millors corredors varen esser es qui varen nivellar ses forces fins a sa mitat. Se veia que en Mauri estava molt fort, just quedava sobre si aguantaria a sa muntanya, i quan va aguantar a Cerler vaig veure que guanyaria.

Concluint: S'etapa de Cala D'Or va esser decisiva en so sentit de que va eliminar bastanta gent que tenia aspiracions.

N'Indurain va perdre sa opció de guanyar, entre Sa Torre de Can Alou i Calonge

BAR

NOU

Telèfon 65 78 20
C/M. Toni Vadell, 2

CALONGE

CODOSA

IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

**FOTOGRAFIA
PROFESIONAL**

REPORTATGES
FOTOS CARNET
FOTOCOPIES
VIDEO
MUSICA

*col.laboradors de
dies i coses*

EL C. D. SANTANYÍ BENJAMI CAMPION DE CAMPIONS DEL TORNEIG PATROCINAT PEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Una vegada més i van no sé quantes aquests al.lotets s'han tornat a proclamar campions. Aquest campionat inicialment se componia de nou grups amb un total de 122 equips. A sa primera fase el C. D. Santanyí va fer primer guanyant 24 des 26 partits, marcant 186 gols i rebent-ne sols setze. Una vegada jugada sa primera fase varen quedar formats dos grups. Amb el C. D. Santanyí varen jugar San Cayetano, Murenc i Independent. Varen jugar sis partits guanyant-ne tres i empatant els altres tres, marcant 12 gols i encaixant-ne quatre. Just quedava un darrer escaló. La gran final contra Athletic Camp Redó, que havia eliminat al R. Mallorca, màxim favorit, el Juventud Sallista d'Inca, l'avance d'Arta i el Rafal Yell Hellín. Sa final es va jugar a nes poliesportiu San Fernando dia 18 de maig on se varen congrega més de tres mil persones, omplint es camp de gom a gom, presenciant l'acte el President del Consell Insular D. Joan Verger, el Conseller d'Esports D. Andreu Riera, el batle de Santanyí D. Cosme Adrover i tots es alts estaments futbolístics. El míster Bernat ens comenta que "s'ambient era molt bó, es camp era plé, dues bandes de música varen tocar abans de començar i lo principal és que veia es al.lots molt animats". Es resultat final va esser bastant contundent el Santanyí va guanyar per tres a zero. Resultat just? - "Totalment just, perque ells varen tenir dues ocasions de gol i noltros en varem tenir set i en vàrem marcar tres" Com vares plantetar es partit? - "tota sa temporada hem jugat igual: un 4-4-2 molt elàstic, perque tenc uns mitjos molt ofensius i lluitant a "tope" sense donar un pam de balón a nes contrari" Per l'any que vé podràs mantenir aquest mateix bloc? - "Si però amb infantils, de totes maneres es benjamins tendrà un molt bon equip, perque tres o quatre jugadors titulars encara poden jugar l'any que vé, poguent esser sa columna vertebral

completats amb sos jugadors que enguany jugaven amb s'equip B". Creus que l'any que vé ho tendreu tant bé dins una categoria més gran? - "L'any que vé recuperam uns quants jugadors que teniem l'any passat i sortirem amb les màximes aspiracions de pujar a primera. L'any que vé intentarem canviar un poc es sistema, surtirem amb sa pilota controlada de darrera i jugar un poc diferent d'així com hem jugat enguany". Quins plans teniu per aqueste estiu, vacances o feina? Juliol i agost hem de fer una escola de futbol per al.lots nascuts entre el 82 i el 78 on hi haura dos o tres professors dirigits per en (falta posar es nom). Aquesta escola està subvencionada per s'Ajuntament de Santanyí i per poder prendre part durem a ses escoles des terme unes fulles perque es al.lots se pugin apuntar pagant unes tres mil pessetes. Es fer pagar no és pels doblers, sinó perque es que s'hi apuntí li costi un poc i vengui, no que s'apuntin per apuntar-se i llavors no venguin, com que serà un cupo definit de quaranta o cinquanta jugadors, i essent organitzat pel C.D. Santanyí es jugadors del Santanyí tendran preferència davant es altres"

PLANTER C. D. SANTANYÍ BENJAMI ANY 90-91

PORTERS.- Manolo Carmona i Sebastià Bonet
 DEFENSES.- Xavier Julià, Alfredo López, Francisco Vargas, Mateu Adrover, Joan Miquel Vicens, Andres Mohamed, Joan Sastre i Pedro LLull. MITJOS.- Joan Adrover, Javier Sánchez, Daniel Carrera, Miquel Picó i Miquel Barceló. DAVANTERS.- Toni Vidal, Angel López, Damaso Almodovar i Joan LLadó. ENTRENADOR.- Bernat Picó Torres.

EN XAVI JULIA HORRAC

Data de neixament. - 12-03-80
Demarcació. - lateral dret. **Clubs** - Dues temporades amb el Santanyí benjamí, essent convocat a una preselecció mallorquina de pobles. Així el veu es seu entrenador: "Es un gran marcador, sempre li tocà ballar amb so contrari més difícil, li falta un poc de confiança amb ses seves possibilitats, crec que l'ny que vé ha d'explotar i serà un dels millors marcadors benjumins i a n'el futur, per jugar a Mallorca, li sobraran qualitats però s'ha de tenir sort i molta voluntat".

¿Quan vares decidir jugar a futbol i per què?

- Estava jugant a futbol amb sos amics pes carrer devora Can Bassol i en Bernat me va veure i me va demanar si volia anar a jugar a Santanyí, hi vaig anar i me va anar bé. **M'agrada es futbol perquè el trob divertit** i no sé que he de dir més.

¿Què é lo que més t'agrada d'aquest món del futbol?

- Gràcies a nes futbol he fet molts amics, d'es entrenaments lo que m'agrada més és córrer aviat i botar tanques i sobre tot es partits. ¿I de s'escola que me contes? **Disfrut de jugar i estudiar però lo més important és que tenc molts amics.**

¿Has somiat mai veurer-te jugant amb un gran equip?

- Sí molts de pics i amb s'equip que he somiat més ha estat jugar amb el Madrid. ¿Però enguany no és que jugui massa bé s'equip des teus somnis? - No enguany no l'hi ha anat tant bé, però estic segur que l'any que vé lí anarà molt millor, com aquests darrers anys.

¿Quins objectius t'has plantetjat?

- Vui arribar a ser un gran jugador, però també vull estudiar molt ara per quan sigui gran poder tenir un bon ofici.

¿Què t'agradaria esser quan siguis gran?

- **M'agradaria esser un gran jugador o professor d'escola.** Recordant que fa unes setmanes heu estat campions de Mallorca

¿Quins millors records tens d'aquell horabaixa al Poliesportiu San Fernando?

- Es millor record és que varem guanyar i lo què més es final des partit i un gol que vaig salvar quan sa pilota ja entrava dins sa porteria.

Per acabar ¿com veus sa temporada de l'any que ve, ja que molst dels teus companys ja no jugaran amb tú sinó que ho faran amb sos infantils?

- Esper repetir lo d'aquest any ja que encara en quedam tres i en pujaran bastants que enguany jugaven amb s'equip B.

Sa redacció esportiva de DIES I COSES també ho espera, per acabar recordar als lectors que el proper divendres dos d'agost vendrán dos equips que enguany eran el Santanyí benjamí: un amb els jugadors que serán infantils i un altre amb els que queden de benjumins per jugar contra DIES I COSES benjamí i infantil; després al saló del centre cultural hi haurà dues conferències dels doctors Teo Cabanes i Tomeu Mari, hi haurà més informació als programes apart.

C.D. ALQUERIA: UN ANY MÉS, SALVATS

La gran segona volta que ha disputat l'Alqueria, ha fet possible que, una temporada més, s'hagi pogut lograr l'ansuada permanència.

És que la imatge que ha donat l'equip a la segona part de la competició no ha tengut punt de comparació amb la que va donar a inicis de lliga. No sabem els motius, és provable que la manca de partits de pre-temporada de l'estiu, s'hagués de pagar amb les derrotes de començos de competició.

El cert és que la segona volta se va iniciar amb una victòria per 0-3 a Manacor contra el Barracar, la qual va donar ales als verd-i-blancs i la remontada ja era un fet. Se va agafar una gran ratxa ja que se podia comptar amb tots els jugadors i, prova d'això, l'equip va arrancar un punt molt valuós a Campos, contra el líder de la classificació.

El final de temporada ha estat més complicat per culpa de les lesions, però això no ha estat

*Els "Cosmes", dues bones peces.....
per l'engranatge verd-i-blanc.*

Guillem Rigo, 13 temporades amb l'Alqueria

Tòneu Roig, el Calongí de l'Alqueria

impediment per lograr golejades tan clares com la de 6-2 a l'Artà i la de 5-1 al màxim rival, el Cas Concos. Per cert, aquest gol que va marcar el Cas Concos suposava el primer que els concarrins feien a l'Alqueria en els darrers cinc partits oficials disputats entre ells.

La línia defensiva de l'equip s'ha mostrat a un mateix nivell tota la temporada, ja que s'han encaixat 26 gols a cada volta de la competició. No així ha estat la part atacant: a la segona volta s'han fet 35 gols, per només 10 a la primera; els números canten ells sols. Al final, s'han aconseguit els mateixos punts que l'any passat: 27 (18 d'ells a la 2ª volta), encara que s'ha acabat un lloc més enrera a la classificació. Es a dir, s'ha fet el suficient per mantenir la categoria; a la temporada 1991-92 l'Alqueria tornarà estar a 1ª Regional.

Jaume Rigo

"EDU" MAXIM REALITZADOR DEL C. D. CALA D'OR (NOU GOLS)

Data de neixament .- 09-12-68

Lloc .- Granada

Clubs .- C. D. Zaidín (infantil i juvenil) i 6 temporades amb el Cala d'Or.

Demarcació .- Mitja punta Pes i alçada .- 65 Kgrs i 1,75 m

-N'Edu és es jugador que du més temporades seguides amb el Cala d'Or, *¿Quines diferències veus entre es teus primers anys i ara?*

-Sa principal diferència està entre es companys, que lenen més qualitat, abans era un equip de regional, ara són més tècnics i més veterans, abans erem un grup d'amics i ses metes eren més baixes ara som un equip amb diferents aspiracions. Enguany el Cala d'Or des 38 partits jugats n'ha guanyat 17, empatat 14 i perduts 7, heu marcat 47 gols i n'heu encaixats 35 aconseguint 48 punts i 10 positius. Dins Cala d'Or no s'ha perdut cap partit ni de lliga ni de copa, ara se juga es play off, que ha començat amb molt bon peu guanyant dins Balaguer

-*¿A què aspirau en aquest play off?*

-Aspiram a n'es posible ascens a segona B, però després possiblement si s'aconseguís se tengués que renunciar per problemes econòmics. Crec que si se solucionassin es problemes econòmics el Cala d'Or té potencial com per jugar a segona B.

-*¿Crees que comptau amb ses condicions bones que ha de tenir un bon equip de tercera?*

-A nivell de jugadors sí, però a nivell de club deixa molt que desitjar: instalacions, gent que se preocupi pel Cala d'Or, a nivell d'afició respon però a un nivell molt petit de gent, es principal problema és que a s'hivern no hi ha gent, fan falta socis.

-*Passant a tu, si fossis un intermediari i haguessis de vendre n'Edu com el descriuries?*

-Som una persona bastant modesta i cada diumenge intent demostrar lo que sé, a més cada diumenge intent superar-me i a nivell de companys intent ser un més, sempre compto amb sa seva ajuda i amb sa de s'entrenador que és un més.

-*¿Si haguessis de triar un entrenador amb quin te quedaries?*

-Supòs que amb Joan Seminario, que mos ha fet aspirar a coses que a lo millor el Cala d'Or mai hagés aspirat. Sempre mos dona moral encara que sigui amb crits i renyades: mos dona sa ràbia necessària per estar a dalt.

-*¿L'any que vé penses seguir en el Cala d'Or?*

-Jo sent el Cala d'Or com una cosa meva: "mi casa",

"EDU"

me costaria molt deixar Cala d'Or però s'haurien de solucionar moltes coses per millorar sa situació des club, jo ajudaré amb lo que pugui per millorar-les.

-*¿T'ha passat pes cap sa possibilitat de que desaparegui el Cala d'Or?*

-Aquest any molts de pics, per ses circumstàncies que hem viscut per Nadal que no teniem llum, no mos havien pagat ...

-*¿Crees que tot s'ha solucionat?*

-De moment crec que no, se pense arreglar-se, però de veritat no s'ha vist de moment res.

-*¿Vistes ses circumstàncies creus que l'any que vé hi haurà sa majoria des jugadors d'enguany?*

-N'hi ha molts de retenguts, sa clau és que a lo darrer tots quedin contents, si se lis paga a lo millor queden si hi ha garanties per l'any que vé de que tornaran cobrar. A nivell d'equip som un grup d'amics que dins es camp olvidam lo de defora i sorti bé o malament ho intentam fer lo millor que sabem.

Esper que tot s'arregli i que l'any que ve tots torneu jugar amb el Cala d'Or i que aquest play off acabeu lo més amunt que pogueu, però millor si tornau jugar a tercera, no sigui que se repetesquin ses històries del Poblenc, Santa Ponça, Cala Millor i Manacor: ruina total.

MATIES ADROYER

**LA INAUGURACIÓ DELS VESTIDORS
DEL CENTRE CULTURAL UN ÈXIT DE
PARTICIPACIÓ I D'ASSISTÈNCIA DE PÚBLIC.**

Havia de començar el passat 28 d'abril a les sis i quart, però es temps enc va fer una mala passada, haguent-se d'aplaçar dos des tres partits per jugar, encara que es principi no fos brillant si que ho va esser sa resta. Aquest dia es va jugar un partit d'infantils : DIES I COSES de CALONGE va guanyar per 11 a 9 al LLOMBARTS. Va esser un partit molt disputat, ja que encara que es locals anassin per davant 10 a 5, es visitants se varen apropar fins a 10-9,i ja al darrer minut va pujar al marcador s'onze a nou definitiu. Es màxim realitzador d'aquest partit va esser es calongí Tomeu Roig amb 7 gols,seguit d'en Miquel caranyo d'Es LLombarts amb sis gols. L'endemà varen debutar es benjamins contra el Cala d'Or A al que varen guanyar per 6 a

4. Va esser un partit on es jovenets varen fer disfrutar a la afició. Es màxim golejador va esser en Juan Dimas amb 4 gols, seguit pel caladorer Pedro de s'Oasis amb tres gols. Després es jugarien ses semifinals de seniors, on es va produir s'única taca negra d'aquestes festes: es comportament de s'equip Cafe Quatre de Manacor no va esser gens esportiu, ja que abans des partit ja remugaven perquè se començava un poc tard i després varen seguir posant pegues una i una altra vegada a s'arbitre, fins que aquest va acabar sa paciència i va donar es partit per acabat, quan es marcador senyalava una mínima victòria de Restaurant Migjorn de Santanyí per cinc a quatre. Havien marcat dos gols es manacorí LLuís i es santanyiners Miquel Pomar i Nadal Coves. S'altra semifinal la varen jugar DIES I COSES de CALONGE i ES LLOMBARTS, va esser un partit molt igualat. mostra d'això és es resultat final d'empat a cinc, guanyant DIES I COSES, per penals ja que des quatre que varen xutar varen fer quatre gols i ES LLOMBARTS només un. A aquest partit varen esser es màxims realitzadors amb dos gols es calongins Miquel i Toni Adrover i es llombarders Nadal Vicens i Mateu Burguera. Es segon partit de benjamins se va disputar entres es equips A i B de Cala d'Or, guanyant es A per 8 a 2, essent es màxim golejador n'Abel amb quatre gols. Dia primer de maig sa gran diada esportiva va començar amb sa disputa d'un partit de Basket entre DIES I COSES i LA SALLE de CIUTAT, guanyant s'equip "panet" per 70 a 66, una altra vegada i, van sisi, vàrem tornar a fer segons i això que a falta de vint segons teniem sa pilota i

**MODES
JANINE**

centre comercial El Pueblo, tenda n.º 25
CALA D'OR

TEL. 65 78 47

Dies i Coses Benjami Campió

només perdiem d'un punt, però sa manca d'experiència ens va traïr, per Sant Miquel veurem si a sa setena vegada va millor. Sa segona semifinal d'infantils la varen jugar S'Horta i Porreres, guanyant s'equip s'hortarrí per un contundent 6 a 2, marcant sa diferència en Pere Bonet que marcà quatre gols. Una altra vegada sa taca negra la posà es CAFE QUATRE de MANACOR, que no se presentà a jugar es partit de consolació, per lo que ES LLOMBARTS quedà com a tercer classificat. Sa final de seniors va esser molt disputada, ja que després de que s'equip local s'avancés per 2 a 0 s'equip de RESTAURANT MIGJORN va aconseguir empatar abans d'arribar al descans. Sa segona part va esser jugada a un gran ritme, sorprenent ses sortides des porter visitant Santi fins es camp adversari. Es resultat final va esser 6-4 a favor de DIES I COSES, essent es màxim golejador des partit en Miguel Adrover amb tres gols, que amb sos dos de s'altra partit també va esser es màxim realitzador d'es torneig amb cinc, seguit d'en Nadal Coves i d'en Toni Adrover amb quatre. Es darrer partit de benjamins enfrontà a DIES I COSES i CALA D'OR B guanyant s'equip local per tres a dos, proclamant-se campió. En Juan Dimas va marcar dos gols que amb sos quatre de s'altre partit el proclamà màxim golejador. Els infantils des LLOMBARTS varen esser tercers després d'empatar amb el PORRERES 4-4, guanyaren per penalts. Sa final d'infantils va esser

Dies i Coses Infantil Sub-campió

molt disputada, ja que DIES I COSES, per tres vegades, se va avançar al marcador, però el S'HORTA finalment va guanyar per 3-4. El màxim golejador des torneig va esser en Tomeu Roig que va marcar 10 gols. Per acabar volem agrair sa col.laboració de tots es participants, tant jugadors com públic i demanar perdó per si hem fallat amb qualque cosa, fet totalment involuntari si s'ha donat.

ASSOCIACIO "ES MAJORAL"

TONI VALLBONA, MAXIM GOLEJADOR

Els 18 gols marcats per en Toni Vallbona, l'han convertit, per quart any consecutiu, en el màxim realitzador del C.D. Alqueria. La seva segona volta ha estat decisiva per la bona marxa de l'equip, aconseguint 16 de les 18 dianes d'aquesta temporada. D'aquesta manera, en Toni, als seus 21 anys, ja és el tercer màxim golejador de l'equip de Regional de tots els temps. Després de disputades 15 temporades per l'equip, la classificació queda així:

1. Guillem Rosselló Julià .... 129 gols.
2. Llorenç Rigo Bonet.....99 gols.
3. Toni Vallbona Bonet.....77 gols.

JAUME ROSSELLO, EL MES REGULAR

Com a la temporada passada, en Jaume Rosselló ha tornat disputar els 34 partits, sense fallar cap minut de joc. El porter de l'Alqueria s'ha mostrat molt segur durant tot l'any i ha fet, sens dubte, la millor campanya que se li recorda. Al final, no ha pogut conquerir, com va fer l'any passat, el premi que dona el "Diario de Mallorca" al més regular de 1ª Regional, ja que enguany no s'han tengut en compte les targes i, davant l'empat pel primer lloc, el premi ha anat a parar a l'integran de l'equip més ben classificat. Però ningú podrà negar el seu mèrit. Ha jugat els darrers 81 partits oficials complets, des del Febrer de 1.989.

PRIMERA PEDRA AL POLIESPORTIU DE SANTANYÍ

El passat 19 de Maig tengué lloc la col·locació de la primera pedra del que serà un edifici de gran relleu per l'esport santanyiner: el poliesportiu cobert. El Sr. Cosme Adrover, batle de Santanyí, així com altres personatges distingits, dedicaren unes paraules a tots els assistents, essent correspostos amb una llarga ovació.

INSTAL·LACIONS

MONTATGES ELECTRICS
ANTENES PARABOL·LIQUES

Exposició de APLIQUES i LAMPARES
DARRERES NOVETATS EN PELLICULES
DE VIDEO

eléctricas
MANRESA, S.A.

Distribuidor Oficial: AEG - TELEFUNKEN -
ZANUSSI - THOMSON - SANYO - CORBERO

C/ Ariel, 5 - Tel. 657859

Avda. Bélgica, 6 - Tel. 657378

CALA D'OR

SUPERMERCAT
|
FERRETERIA

Can Binimelis

C/ Cala Llonga, nº 3

Tel: 657717 Calonge

ASSOCIACIÓ ES MAJORAL

DIA 2 D'AGOST 91

ORGANITZA:

CONFERENCIA DE MEDICINA ESPORTIVA

TITOLS DE LES CONFERENCIES:

ENTORN MEDIC DE L'ESPORT

DR. TEO CABANES

metge especialista en medicina de la educació física i l'esport

metge adjunt del servei de planificació mèdica de l'esport en edat escolar del CIM

metge de la Federació Espanyola de Ciclisme

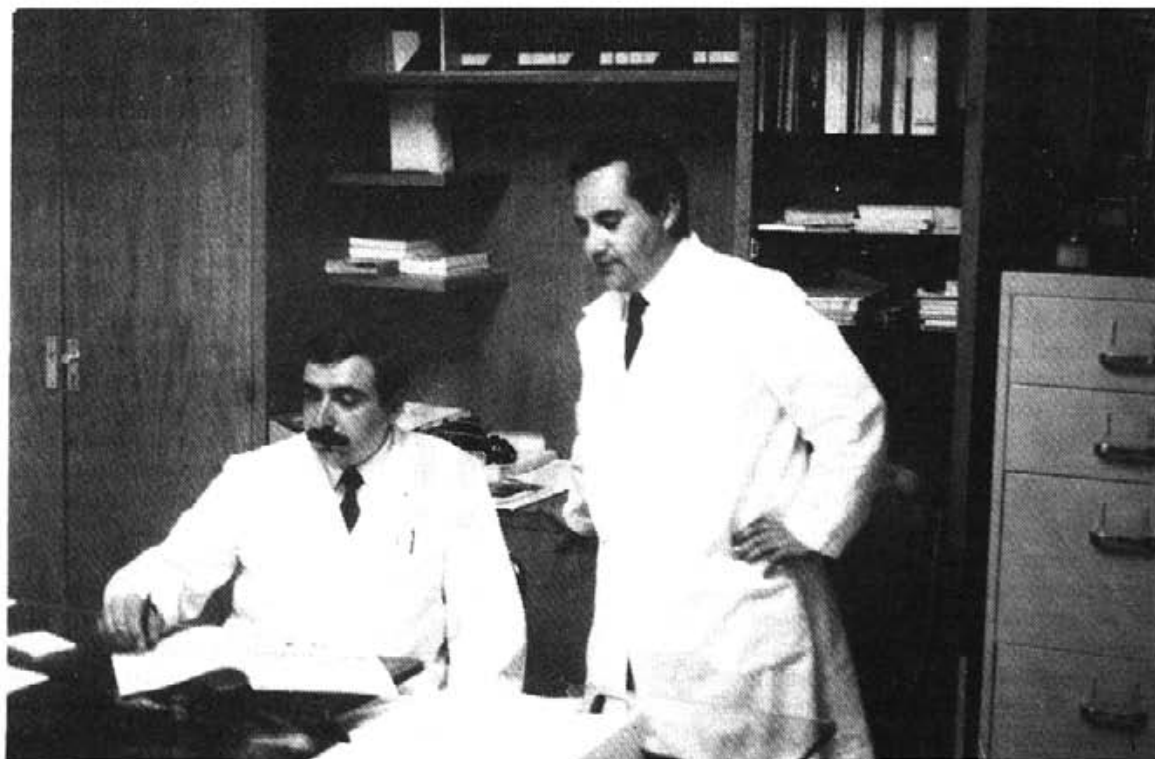
ALIMENTACIÓ I ESPORT

DR. BARTOMEU MARI SOLIYELLAS

metge especialista en medicina de la educació física i l'esport

metge adjunt del servei de planificació mèdica de l'esport en edat escolar del CIM

metge de la Federació Balear de Ciclisme i de la Associació Mèdica de Marathons

Abans es disputaran dos partits de futbollet entre els equips benjamins i infantils de "DIES I COSES" i els de SANTANYI que enguany s'han proclamat campions de de campions del torneig organitzat pel Consell Insular de Mallorca.

NOTA.- Per horaris, es repartiran programes apart.

ESPERAM LA VOSTRA PRESENCIA!!!

El Premi Príncep de Girona, a Mallorca*

El poble de Mallorca ha estat guardonat enguany amb el premi Príncep de Girona, com a reconeixement a la "decisió exemplar" d'haver "declarat el català únic idioma oficial del seu país". L'acta del premi assenyala que ha estat concedit "per unanimitat i en primera votació, cas sense precedents en la història d'aquest guardó". L'escriptor G.T.B., membre del jurat i premiat anteriorment, ha comentat que la decisió de declarar el català com a únic idioma oficial representa "un acte de valentia col·lectiva i la demostració d'un afany de conservació de les senyes d'identitat fonamentals". En termes semblants s'ha expressat el novel·lista C.J.C., per al qual la concessió del premi té com a únic afany el reconeixement de la defensa de l'idioma català, i dubta que pugui ser interpretat com un afrontament als qui parlen castellà: "Caldria preguntar-los-ho a ells (els mallorquins), però no crec que aquest haja estat el motiu. Evidentment, aquesta intenció no estava en el nostre ànim".

Per a l'escriptor A.U.P., també guardonat en edicions anteriors, la decisió del jurat "és lògica i plena de sentit històric. Hi ha hagut unanimitat entre els membres del jurat, i per això no hi ha hagut ni debat ni discussió. Hem volgut reconèixer la lleialtat de Mallorca al català i que, després d'haver estat tant de temps incorporada a un país que parla espanyol, el poble mallorquí, en la primera ocasió en què pot decidir entre optar per una o per dues llengües oficials, ha decidit per àmplia majoria comptar només amb una, i que aquesta siga el català". Per al representant oficial del Consell Insular de Mallorca, "l'aprovació d'una llei declarant i establint el català com a únic idioma oficial de Mallorca, representa només el tràmit final d'una lluita centenària del poble mallorquí en favor de la seua identitat cultural".

En opinió del mateix A.U.P., aquesta

actitud "confirma una vella tesi: que existeix una comunitat catalana-valenciana-balear, i que aquesta és la base de la qual hem de partir per tal de consolidar la nostra posició en el món. El de Mallorca és un bon exemple que aquesta comunitat, unida per una sola llengua, constitueix una realitat poderosa".

El president de l'Acadèmia de la Llengua de Mallorca ha afirmat que "la promulgació de la nova llei sobre el català ha estat un triomf no tan sols de la classe intel·lectual, sinó del poble, que va lluitar contra tots els obstacles a fi d'aconseguir-ho. Ha estat una batalla sàvia. La dependència colonial de la superpotència que és Espanya els va fer pensar a ells que seria fàcil imposar l'espanyol, però tants segles de cultura no s'esborren fàcilment. A pesar de tot, van tractar d'arraconar el català dins l'escola, com es fa amb el parent pobre de la casa. Però la

nostra literatura, que és molt abundant, és escrita únicament en català, amb alguns castellanismes, però en la nostra llengua materna", va concloure l'acadèmic.

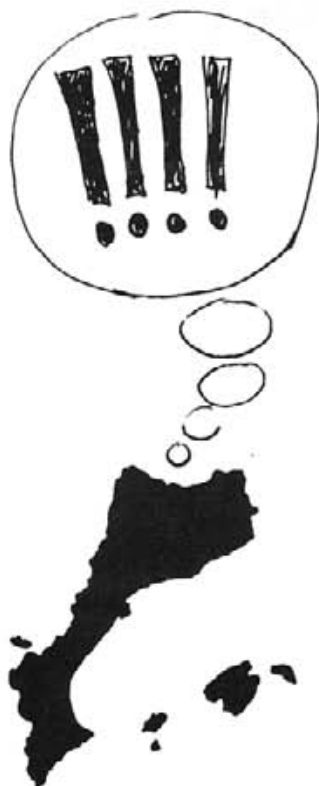
El doctor R.A., fundador de l'Institut de Cultura de Mallorca, estima que la declaració d'oficialitat única del català "era una mesura necessària, i llargament deguda, perquè el manteniment de l'idioma és consubstancial amb el de la identitat de Mallorca. L'idioma és allò que ens diferencia de ser un simple apèndix d'Espanya, i sobre això recorde una frase del primer president del govern autònom, que deia que 'tots els jous són odiosos, però el de l'idioma és intolerable". I a continuació, el doctor R.A. afegeix: "En medis polítics espanyols i dels espanyolistes mallorquins, hom ha volgut presentar l'oficialitat del català com un retrocés, o fins i tot com una persecució de l'espanyol, i això és completament fals. Ací, ningú amb dos dits de front no està en contra que s'ensenyi també espanyol". R. A. opina que "ara que la UNESCO està dirigida per un català... pensem que està moralment obligada a recordar la nostra situació..." etcètera

(Traduir fidelment i quasi literalment la prosa informativa dels diaris de Madrid és un exercici que no recomane a ningú. Era necessari, però, a efectes de broma. Ara vostès fan les substitucions que ja han pensat -"Girona" per "Astúries", "Mallorca" per "Puerto Rico", "català" per "espanyol", "espanyol" per "anglès", "Espanya" per "Estats Units", "comunitat catalana-valenciana-balear" per "comunidad iberoamericana", etc.- i tot queda al seu lloc. A l'únic lloc on sembla que és possible, legal, lloable i premiable. On poden ser tan extremadament complaents amb ells mateixos. És com-movedor).

Joan F. Mira

Aparegut a

EL TEMPS 6-5-91

PERILL D'ANAR A MAR.

Jaume Serra

Assegut davant la badia 3 en grau suprem de blavor, a una petita roqueta, llegesc vell llibre de tapes liles, (delta) poemes XIXencs. Al fons de la davallada, a unes 100 passes més lluny de mi, m'afin l'al.lot que ja és prop del precipici d'aigües blaves amb un llargarut viatge al coll: una àmfora. Arribat aquell adolescent al punt exacte on els seus peus no poden ja passar més, posa l'àmfora dreta a la seva esquerra, en treu fulls i més fulls i a grapades els llança cap a mar. Dura molt temps la maniobra. Observ que tomba l'àmfora pegant-li basculadetes, més, papers ja no en surten. Les aigües del seu indret són un pasturatge de coloms blancs a un prat de flors blavíssimes que se tenen tot u. Què fa llavors aquell noi? Besa l'àmfora, la posa ben vertical i exactament com fa un pagès per a posar una casera de defensa a un arbre jove, la deixa caure dins mar.

Volta en rodó. Corre tan de pressa que cau, s'enganxa a un romeguer i pedres, s'esgarrinxu la cuixa. En surt sang. Ell no m'ha vist. Jo hi davall. Li dic que al cotxe hi tinc un botiquí. L'assec a una mata espessa. Torn del cotxe, li rent les ferides: Mira mar. Plora: " Vos faig mal, jove"?!

- "No és aquí que em dol, és allà" (i apunta vers les blanques colometes, pell fina momieuves blanques) Aquella àmfora em costà prou portar-la d'Atenes a Nàpols. Llavors, de Nàpols a Tarragona, a Eivissa... i... ara...? Ja ho veis, Vós"!

- "I aquells paperets"?!

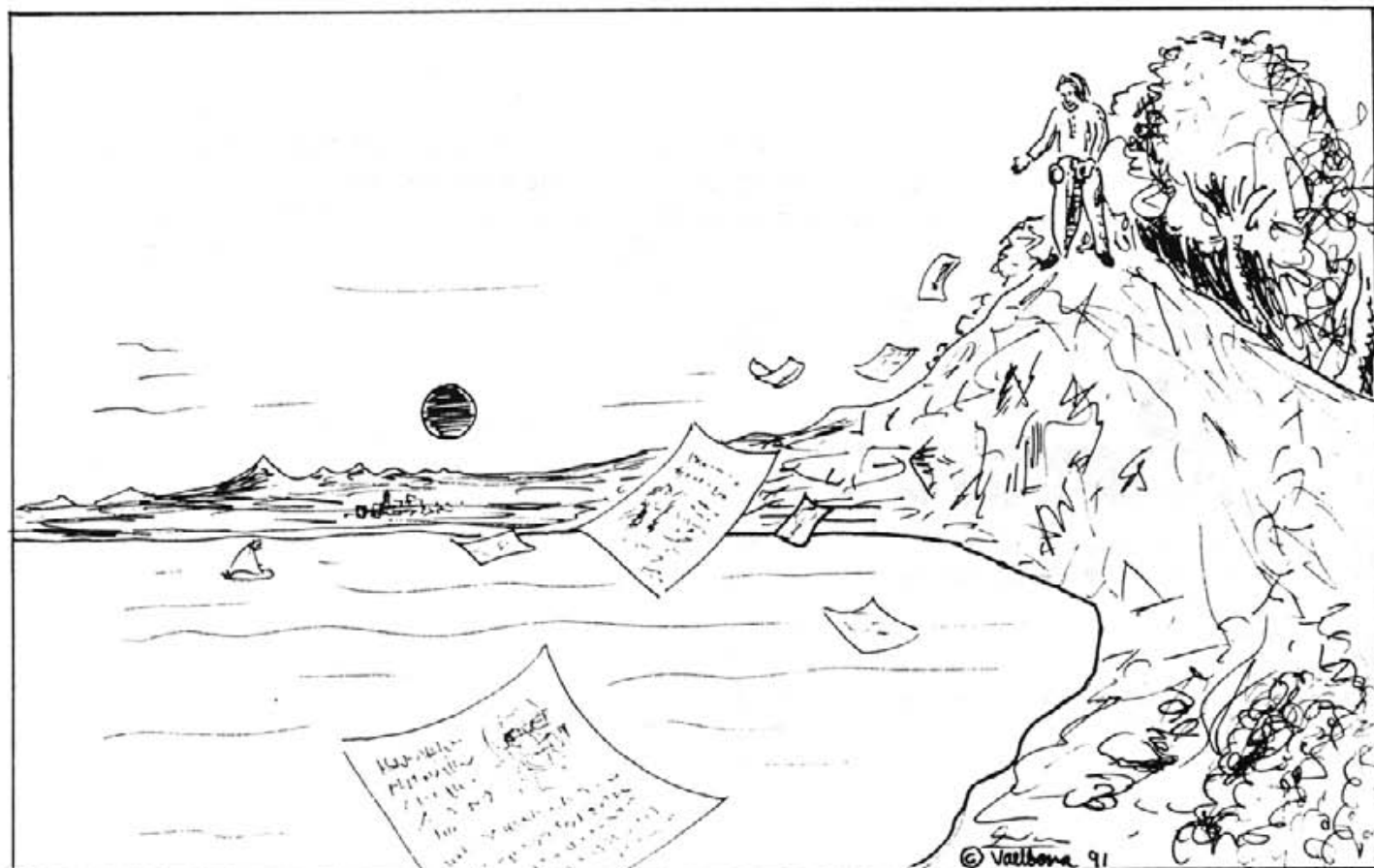
- "Poemes, dibuixos, versos, cants..."

- "I ara, jovenet, què pensau fer?"

- " Comprar una àmfora i tornar començar".

En diu "Gràcies" i parteix carrerany amunt vers l'atalaia.

Es perillós anar a mar.

HUMOR

L'altre dia, Sant Pere i el Bon Jesús, se passejaven per la terra...

Sant Pere com a bon defensor de les dones, se li va ocórrer que aquestes no tenien es perquè haver de tenir tant de dolors a l'hora del part, ja que elles duen dins el ventre nou mesos l'infant i trobava que s'haurien de repartir els mals, per això, trobava que eren els homes qui havien de tenir els dolors i els sofriments el temps que duràs el part.

Sant Pere seguit dient:

- Jo, trob que això es una de ses poques coses que heu fet malament, ... s'hauria de canviar

- Pere, això, que tu dius, no pot anar bé mai. - contestava el bon Jesús cada vegada

- Jo vos dic que sí! - Exclamà Sant Pere.

El bon Jesús, després de tot el matí sentir el seu amic, arribà a torcer el coll, i li digué:

- A patir d'aquest moment se farà el que tu dius.

Així ho feren i seguiren parlant dels seus temes tant importants per l'evolució de l'home

A la tarda, després del cafetet, s'entornaren a córrer món. Pasaren per davant una casa allà on hi havia un home que ningú sabia que tenia, amb tants de bràmuls, crits, brufols i gemecs; era una cosa espantosa ooooo!! oooooiii!!ooooiiii!! - deia aquell pobre home.

El metge del poble que havia acudit es pensava que era una malaltia horrible que quasi segur que en dos dies hauria fet pell. La dona, els cinc fills i tota la família estaven molt preocupats davant tal malaltia

El bon Jesús i Sant Pere, per no esser-hi de més, varen seguir amb la seva passejada. Un parell de cases més avall, una gran felicitat reignava ja que feia molt pocs segons havia nascut un ninot el més hermós que s'havia vist mai, els pares estaven encantats i orgullosos per lo bonic que era el seu fill i, apart de tot, molt contents, perquè la mare no havia tengut cap, però cap dolor, ni tant sols UN. Havia estat com fer randa.

- Què ho veus que això no va bé, Pere- Digué el bon Jesús.

Quan la dona del pare de l'infant va saber què era aquella malaltia, el va penjar per allà on no dic, i encara esta penjat si no ha caigut-

Sant Pere, va demanar perdó d'esser tan caparrut, i va veure amb els seus ulls, que això no és possible ó al menys no convé a ningú.

**STEAK-
-RESTAURANT**

Calle Felanitx, 24 07660 - CALA D'OR
Tel 65 78 16 (Mallorca)

Sebastià Des Clos 27-5-91

La veu de la terra

DEL NOM DE LA NACIÓ

Si anem una mica més enllà d'un pam del nas i mirem el nostre formiguer de fora estant, des del món anglo-saxó, per exemple, lliures de la influència de l'*espanyolina*, la *timoratina* i altres drogues locals, descobrirem i reconeixem *Catalonia*, tot naturalment, sense eufemismes, ni noms plurals incomprensibles. N'estaríem temptats, amb el permís de Pedroló, de dir-ne així:

ÉS MOLT SENZILL: DIGUEU-LI CATALUNYA

Tot continuant a fora, imaginem que ens trobem, que em trobo, per posar-hi un cas, en la circumstància d'haver d'explicar a algú què sóc i quina és la meua nació, i que aquest algú no té temps ni ganes de fer cap curset de reciclatge ni de llegir cap llibre dels que ací gastem per iniciar el personal en aquestes qüestions. La cosa podria anar així:

«Jo sóc valencià, que és la meua manera de dir-me català, és a dir, que sóc català dels Països Catalans però no de Catalunya. Sí, ho ha entès bé: català sí; de Catalunya, no. Veurà és que hi ha catalans que són de Catalunya i catalans que no són de Catalunya. Els catalans que no són de Catalunya tenen el premi de consolació de ser dels Països Catalans. Jo, per exemple, sóc del País Valencià»

«No, el País Valencià no és una nació, sino part d'una nació que és formada per tots els Països Catalans. Què dius? Que, aleshores, Catalunya tampoc no és una nació? Home, per l'amor d'Ausiàs Marc, no digui que Catalunya no és una nació que això és el que sempre han dit el Franco, el Fraga, el Felipe i tots els altres!»

JOSEP GUIA I MARÍN neix a València el 8 de juny de 1947. Entre els tres i els catorze anys viu a Benixama (l'Alcoià) i, després, a València, on es llicencia i on treballa com a professor de la Universitat. Amb Maria Conca té una filla, Aitana, i un fill, Joan. És doctor en matemàtiques i ha publicat diversos treballs d'investigació en Topologia General. Des del càrrec de vice-rector ha dirigit l'elaboració dels Estatuts de la Universitat de València. És membre del Patronat de la Universitat Catalana d'Estiu i professor-coordinador de la secció *La Qüestió Nacional*. Entre els anys 1974 i 1976 va ser el corresponent, i el distribuïdor, a València, de la revista clandestina *Avui*, del Servei d'Informació Català. Durant aquest període va tenir una destacada actuació política com a un dels organitzadors i portaveus del Consell Democràtic del País Valencià (1975-1976) i de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià (1976-1977). Membre del Comitè Executiu del PSAN des del 1975 i militant del Moviment de Defensa de la Terra, ha estat detingut, multat i processat reiteradament,

sota la dictadura franquista i sota la democràcia policial espanyola. Ha escrit en diverses revistes i diaris (*Canigó*, *Lluita*, *Punto y Hora*, *L'Espill*, *A Nosa Terra*, *Saó*, *València Semanal*, *El Temps*, *Avui*, *Egin*, *Diario de Valencia*,...) i ha recollit part d'aquests articles en el llibre *Països Catalans i llibertat* (1983), d'obligada referència per a comprendre la trajectòria de l'independentisme català del 1978 ençà.

«Deixem-ho córrer: aquí fora li puc dir, clar i ras, que sóc de València, que València és una ciutat de Catalunya i que Catalunya és una nació a cavall dels estats francès i espanyol, des de Perpinyà i Andorra fins Alacant i Mallorca. I també li diré que això de «País Valencià» i de «Països Catalans» són fórmules casolanes, d'ús intern i sense validesa internacional. Entesos?»

Tornem a casa.

La frase «la meua pàtria és són els Països Catalans», a més d'un atemptat a la gramàtica més elemental, cosa que ja la fa difícilment pronunciable, és una construcció semànticament artificial perquè «Països Catalans» és una expressió de circumstàncies, fruit d'un raonament i no pas d'un impuls emocional patriòtic. Passa el mateix amb el «*Visca-visquen els Països Catalans!*» On s'ha vist un crit abrandat en què l'agitador comenci fent botiges: «vis... ca... quen...»? Sense necessitat d'anar més lluny, ves per on, el mateix Lluís Llach ens va oferir una bona mostra de titubeig en referir-se al nom de la nació, en el recital del sis de juliol al Camp del Barça; ja no sabia si dir «països», «comunitats» o ves a saber què. Com que el *visca* reportat no funciona, per botijós i perquè no toca la fibra, hem hagut de recórrer al clar i arrelat «Visca la terra!» i, així mateix, algun dia direm sense embuts, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, «Visca Catalunya!».

Josep Guia.

-ÉS MOLT SENZILL:

DIGUEU-LI CATALUNYA-

LANCIA DELTA

Delta 1.3	1.301 c.c.	78 CV	165 Km/h.
Delta 1.6 GT i.e.	1.585 c.c.	108 CV	185 Km/h.
Delta HF turbo	1.585 c.c.	140 CV	203 Km/h.
Delta Integrale 16 v.	1.995 c.c.	200 CV	220 Km/h.

UN CAMPEON
DE SERIE

ITAL BALEAR, S. L.
EXPOSICION Y VENTA

LANCIA

EN FELANITX.

Vía Ernesto, 43 - Tel. 58 30 70.